

ФІЗИЧНА КАРТА УКРАЇНИ
Масштаб 1:3 500 000

**П.О. Сухий
Ю.І. Сендзік
С.Д.Брик**

Картографія

Географічний центр Європи знаходиться біля села Ділове Закарпатської обл. (47°57'40" пн. ш. 24°11'10" сх. д.)
На звання географічного центру Європи претендують ще кілька місць.
Довжина дуги одного градуса паралелі в кілометрах

ШКАЛА ГЛИБИН І ВИСОТ У МЕТРАХ

білише	1500	1000	500	0	50	100	150	200	300	400	500	700	1000	1500	2000	вище
--------	------	------	-----	---	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------

МАСШТАБ 1:3 500 000

35 0 35 70 105 140 175 км

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

П. О. Сухий, Ю. І. Сендзік, С. Д. Брик

КАРТОГРАФІЯ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

2023

УДК 528.91(075.8)
С 912

Друкується за ухвалою вченої ради
географічного факультету Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 8 від 15 березня 2023 року)

Рецензенти:

Денисик Г. І., доктор географічних наук, професор,
завідувач кафедри географії природничо - географічного
факультету Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського, академік Академії наук вищої
освіти України;

Кузишин А. В., доктор географічних наук, професор,
декан географічного факультету Тернопільського національного
педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Сухий П. О., Сендзік Ю. І., Брик С. Д.
С 912 Картографія : тестові завдання. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т
ім. Ю. Федьковича, 2023. 132 с.

У пропонованому виданні містяться тестові завдання, що мають на меті контроль рівня засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з курсу «Картографія». Структура збірника тестових завдань, загальна кількість яких перевищує 400, представлена вступом, чотирнадцятьма розділами та вкладкою із зазначенням правильних відповідей, які охоплюють усі основні питання з курсу «Картографія» відповідно до робочої програми.

Для викладачів і студентів вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації спеціальностей «Геодезія та землеустрій», «Науки про Землю» та «Географія».

УДК 528.91(075.8)

© П. О. Сухий, 2023

© Ю. І. Сендзік, 2023

© С. Д. Брик, 2023

© Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича, 2023

Зміст

Передмова	4
Тема 1. Вступ до курсу	7
Тема 2. Класифікація, види і типи географічних карт та атласів	18
Тема 3. Математична основа географічних творів	35
Тема 4. Картографічне зображення карт	50
Тема 5. Способи зображення рельєфу	63
Тема 6. Написи на географічних картах	70
Тема 7. Картографічна генералізація	76
Тема 8. Картографічне джерелознавство	86
Тема 9. Проектування, складання та видання картографічних творів	93
Тема 10. Методи використання карт	99
Тема 11. Картографія та геоінформатика	105
Тема 12. Картографія та геозображення	113
Тема 13. Аналіз та оцінка географічних карт та атласів	119
Тема 14. Картографічний метод дослідження	126
Список використаних джерел	132

ПЕРЕДМОВА

Важлива складова навчального процесу у вузі – розробка форм, способів і засобів перевірки й оцінювання результатів навчання. Одним із видів контролю при вивченні курсу «Картографія» є поточний контроль, в якому, крім виконання лабораторних та самостійних робіт, чільне місце посідає комп'ютерне (аудиторне) тестування. Зокрема, у системі дистанційного навчання MOODLE можливе якісне та неупереджене оцінювання знань і навичок студентів.

Мета навчальної дисципліни «Картографія» – набуття студентам систематизованих картографічних знань і вироблення вмінь роботи з картографічними творами. Дисципліна знайомить з історичним та сучасним станом і тенденціями розвитку картографії як науки, галузі і виробництва у світлі існуючих теоретико-методологічних концепцій, розкриває перспективи картографічного моделювання та вказує на прикладні сторони застосування отриманих результатів шляхом формування у студентів картографічних вмінь і навичок.

Формування результатів навчання ґрунтується на визначених освітньо-професійною програмою компетентностях, при врахуванні їх сформованості залежно від освоєних раніше чи суміжно подібних дисциплін виконанні завдань з професійної діяльності згідно з кваліфікацією.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- структуру картографії, відмінні риси науки від інших галузей знань та місце її серед них;
- історичні процеси формування картографічних знань та теоретичні концепції розвитку картографії;

- актуальні і перспективні шляхи розвитку світової і вітчизняної картографічної науки;
- сутнісні риси різноманітних картографічних творів, принципи і підходи до їх класифікації, класифікацію карт і атласів, їх структуру і властивості;
- геодезичну і математичну основи карт: масштаби, картографічні проєкції та принципи їх побудови і використання, координатні системи і сітки, компонування;
- картографічні способи і графічні засоби відображення явищ і об'єктів на картах;
- зміст, чинники, види і принципи генералізації;
- джерела інформації для складання картографічних творів різноманітного змісту і призначення;
- основи проєктування і сучасні технологічні засади складання карт, в т. ч. галузі землеустрою і управління територіями;
- сутнісні риси картографічного моделювання та методи використання карт;
- зміст і принципи геоінформаційного картографування та методи використання ГІС у картографії;
- сутнісні аспекти геоіконіки та принципи класифікації геозображень;

вміти:

- використовувати різноманітні картографічні твори у наукових дослідженнях;
- застосовувати різноманітні способи і засоби побудови картографічного зображення;
- аналізувати джерела інформації в контексті можливостей їхнього використання для створення землевпорядних картографічних творів;
- проєктувати і складати тематичні карти;
- застосовувати різноманітні методи і способи аналізу інформації за картами;
- використовувати картографічні твори у фаховій діяльності геодезистів і землевпорядників;

– порівнювати й аналізувати зміст різноманітних картографічних творів.

Запропоновані тестові завдання складено відповідно до робочої навчальної програми дисциплін та силабусу дисципліни. Наведені в посібнику приклади тестових завдань охоплюють 14 тематичних підрозділів, передбачають надання переважно однієї або ж двох правильних відповідей, які позначені літерами у наведених варіантах до кожного тестового завдання.

Викладач на власний розсуд або ж при викладанні курсу на одній із платформ дистанційного навчання, за допомогою випадкового розподілу може скласти поваріантний зразок тестових завдань для здійснення поточного контролю знань студентів за відповідною темою. Зазвичай варіант повинен містити 10 тестових завдань, що дає змогу об'єктивно оцінити попередньо набуті знання та навички. Тестові завдання з однією правильною відповіддю мають дещо вищий рівень складності, саме тому ваговий оцінковий коефіцієнт також може бути вибраний довільно. Зазначимо, що в тестах, які містять більше однієї відповіді, кожен правильну потрібно оцінювати зі значенням коефіцієнта – 0,5.

ТЕМА 1. ВСТУП ДО КУРСУ

1. Під терміном «картографія» розуміють...

а) пізнавальну науку, що має за мету відображення і дослідження явищ природи і суспільства, їх розміщення та властивості, зміни в часі з використанням картографічних знаків;

б) науку, що ознайомлює студентів із картознавством і загальною теорією картографії;

в) науку, про відображення і дослідження просторового розміщення, поєднань і взаємозв'язків явищ природи і суспільства за допомогою картографічних зображень, відтворюючих ті чи інші сторони дійсності;

г) науку про географічні карти та методи і процеси їх створення.

2. У чому полягає значення картографічних знань для фахівців у галузі геодезії та землеустрою?

а) дає можливість розуміння відомостей про сприйняття простору та даних про об'єкти та закономірності їх розміщення в ньому;

б) формує теоретико-методологічні знання і технології щодо картографування та картографічного моделювання об'єктів явищ і процесів;

в) розвиває уміння і навички шляхом побудови картографічних моделей та картографічного аналізу розміщення об'єктів;

г) усі відповіді правильні.

3. Із наведених нижче варіантів відповідей, виберіть ту, зміст якої відображає прикладне значення картографічних знань для фахівців у галузі геодезії та землеустрою.

а) дає можливість розуміння відомостей про сприйняття простору та даних об'єкти та закономірності їх розміщення в ньому;

б) формує теоретико-методологічні знання і технології щодо картографування та картографічного моделювання об'єктів явищ і процесів;

в) розвиває уміння і навички шляхом побудови картографічних моделей та картографічного аналізу розміщення об'єктів;

г) усі відповіді правильні.

4. У чому полягає мета навчальної дисципліни «картографія» для майбутніх фахівців у галузі геодезії та землеустрою?

а) сформувані у студентів систематизовані картографічні знання та навички роботи з картографічними творами;

б) ознайомити здобувачів освіти із картознавством, загальною теорією картографії, математичною картографією, основами складання та моделювання карт;

в) розвинути у студентів вміння складати, аналізувати і використовувати карти різноманітного тематичного змісту, масштабів та призначення;

г) усі відповіді правильні.

5. Виходячи із визначення терміна «картографія», зазначте, що не входить до кола її інтересів.

а) карти небесних тіл і зоряного неба;

б) глобуси, рельєфні карти та інші просторові моделі в картографічних знаннях;

в) моделювання об'єктів та процесів природного та антропогенного походження;

г) побудови цифрових картографічних моделей та WEB-картографування.

6. Чи правильне застосування терміна «картографія» до наукової та виробничої картографічної діяльності та її результатів?

а) так, для усього зазначеного вище;

б) лише для наукової та науково-технічної діяльності;

в) для наукової діяльності та її результатів;

г) для виробничої картографічної діяльності та її результатів.

7. *Із наведених нижче теоретичних концепцій щодо предмета та методу картографії зазначте ту, зміст якої відповідає комунікативній.*

а) розглядає картографію як науку про пізнання дійсності за допомогою картографічного моделювання, а саму карту – як модель дійсності;

б) картографія в ній постає як наука про передачу просторової інформації, а карта – як канал інформації та засіб комунікації;

в) трактує картографію як науку про мову карти, а карту – як особливий текст складений за допомогою умовних знаків;

г) визначена система поглядів на предмет і методи картографії, в якій відображається рівень розуміння і тлумачення процесів, які визначають розвиток картографічної науки та виробництва на сучасному етапі.

8. *Із наведених нижче теоретичних концепцій щодо предмета та методу картографії зазначте ту, зміст якої відповідає модельно-пізнавальній.*

а) розглядає картографію як науку про пізнання дійсності за допомогою картографічного моделювання, а саму карту – як модель дійсності;

б) картографія в ній постає як наука про передачу просторової інформації, а карта – як канал інформації та засіб комунікації;

в) трактує картографію як науку про мову карти, а карту – як особливий текст складений за допомогою умовних знаків;

г) визначена система поглядів на предмет і методи картографії, в якій відображається рівень розуміння і тлумачення процесів, які визначають розвиток картографічної науки та виробництва на сучасному етапі.

9. *Із наведених нижче теоретичних концепцій щодо предмета та методу картографії зазначте ту, зміст якої відповідає теоретичній концепції.*

а) розглядає картографію як науку про пізнання дійсності за допомогою картографічного моделювання, а саму карту – як модель дійсності;

б) картографія в ній постає як наука про передачу просторової інформації, а карта – як канал інформації та засіб комунікації;

в) трактує картографію як науку про мову карти, а карту – як особливий текст складений за допомогою умовних знаків;

г) визначена система поглядів на предмет і методи картографії, в якій відображається рівень розуміння і тлумачення процесів, які визначають розвиток картографічної науки та виробництва на сучасному етапі.

10. Зазначте науковців, які є авторами пізнавальної теоретичної концепції у галузі картографії.

- а) А. Робінсон, Е. Аренбергер, А. Колачний;
- б) М. Баранський, К Саліщев, А. Гедимін;
- в) А. Асланікашвілі, Я. Провда, А. Лютий;
- г) Л. Руденко, Р. Соса, І. Заруцька.

11. Зазначте науковців, які є авторами мовної теоретичної концепції у галузі картографії.

- а) А. Робінсон, Е. Аренбергер, А. Колачний;
- б) М. Баранський, К Саліщев, А. Гедимін;
- в) А. Асланікашвілі, Я. Провда, А. Лютий;
- г) Л. Руденко, Р. Соса, І. Заруцька.

12. Зазначте науковців, які є авторами комунікативної теоретичної концепції у галузі картографії.

- а) А. Робінсон, Е. Аренбергер, А. Колачний;
- б) М. Баранський, К Саліщев, А. Гедимін;
- в) А. Асланікашвілі, Я. Провда, А. Лютий;
- г) Л. Руденко, Р. Соса, І. Заруцька.

13. Відповідно до сформованої в кінці ХХ століття геоінформаційної концепції картографії, остання розглядається як наука про ...

а) пізнання дійсності засобами картографічного моделювання;

б) системне інформаційно - картографічне моделювання і пізнання геосистеми та карту як засіб передачі інформації у цифровій формі;

в) передачу просторової інформації, а карту – як канал інформації, засіб комунікації;

г) обрані знакові геоінформаційні моделі дійсності.

14. Відповідно до структурної класифікації картографії як науки, виділяють окремі елементи за різними класифікаційними ознаками. З наведених нижче варіантів відповідей виберіть той у якому правильно вказано картографічні дисципліни.

а) загальна теорія картографії, складання, оформлення та використання карт;

б) історія картографії, картографічна топоніміка економіка та організація картографічного виробництва;

в) картографічне джерелознавство, видання карт, оформлення карт та картографічна семіотика;

г) математична картографія, видання карт, соціально-економічна картографія.

15. Відповідно до структурної класифікації картографії як науки, виділяють окремі елементи за різними класифікаційними ознаками. З наведених нижче варіантів відповідей виберіть той у якому правильно вказано картографічні дисципліни.

а) загальна теорія картографії, складання, оформлення та використання карт;

б) історія картографії, картографічна топоніміка економіка та організація картографічного виробництва;

в) картографічне джерелознавство, видання карт, оформлення карт та картографічна семіотика;

г) математична картографія, видання карт, соціально-економічна картографія.

16. Як поділяється картографічна наука за змістом?

а) топографічна та загальногеографічна;

б) тематична;

- в) наземна, аерокосмічна, підводна;
- г) географічна (земна) та космічна.

17. Як поділяється картографічна наука за проведенням картографічних робіт?

- а) топографічна та загальногеографічна;
- б) тематична;
- в) наземна, аерокосмічна, підводна;
- г) географічна (земна) та космічна.

18. Як поділяється картографічна наука за об'єктом картографування?

- а) топографічна та загальногеографічна;
- б) тематична;
- в) наземна, аерокосмічна, підводна;
- г) географічна (земна) та космічна.

19. Сучасна картографія має міцні двосторонні зв'язки з низкою інших дисциплін та використовує їх досягнення. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про зв'язки дисциплін з технікою та автоматизацією.

а) їх активно використовують при розробці картографічних проєкцій; математико - картографічному моделюванні; створенні алгоритмів і програм картографування, формуванні інформаційних пошукових систем;

б) надають дані про фігуру і розміри Землі та планет, утворюють базу для складання топографічних і тематичних карт та створення їх математичної основи;

в) складають технічну базу створення, видання та використання карт та інших картографічних творів, вдосконалення та створення нового картографічного обладнання, автоматизації виробничих процесів та обробки картографічних даних;

г) надають інструменти для просторового дослідження, контактують при розробці теоретичних концепцій, знакових систем, проблем і методів моделювання та системного картографування.

20. Сучасна картографія має міцні двосторонні зв'язки з низкою інших дисциплін та використовує їх досягнення. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про зв'язки дисциплін з математичними науками.

а) їх активно використовують при розробці картографічних проєкцій; математико - картографічному моделюванні; створенні алгоритмів і програм картографування, формуванні інформаційних пошукових систем;

б) надають дані про фігуру і розміри Землі та планет, утворюють базу для складання топографічних і тематичних карт та створення їх математичної основи;

в) складають технічну базу створення, видання та використання карт та інших картографічних творів, вдосконалення та створення нового картографічного обладнання, автоматизації виробничих процесів та обробки картографічних даних;

г) надають інструменти для просторового дослідження, контактують при розробці теоретичних концепцій, знакових систем, проблем і методів моделювання та системного картографування.

21. Сучасна картографія має міцні двосторонні зв'язки з низкою інших дисциплін та використовує їх досягнення. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про зв'язки дисциплін з астрономо-геодезичними науками.

а) їх активно використовують при розробці картографічних проєкцій; математико - картографічному моделюванні; створенні алгоритмів і програм картографування, формуванні інформаційних пошукових систем;

б) надають дані про фігуру і розміри Землі та планет, утворюють базу для складання топографічних і тематичних карт та створення їх математичної основи;

в) складають технічну базу створення, видання та використання карт та інших картографічних творів, вдосконалення та створення нового картографічного обладнання, автоматизації виробничих процесів та обробки картографічних даних;

г) надають інструменти для просторового дослідження, контактують при розробці теоретичних концепцій, знакових систем, проблем і методів моделювання та системного картографування.

22. У чому проявляються зв'язки картографії з дистанційними зондуваннями?

а) їх активно використовують при розробці картографічних проєкцій; математико-картографічному моделюванні; створенні алгоритмів і програм картографування, формуванні інформаційних пошукових систем;

б) надають дані про фігуру і розміри Землі і планет утворюють базу для складання топографічних і тематичних карт та створені їх математичної основи;

в) складають технічну базу створення, видання та використання карт та інших картографічних творів, вдосконалення та створення нового картографічного обладнання, автоматизації виробничих процесів та обробки картографічних даних;

г) використовуються для складання уточнення та оновлення карт, формування без цифрової інформації; а самі карти необхідні для прив'язки та дешифрування отриманих матеріалів.

23. Уперше до наукового обігу термін «географічна картографія» було введено...

а) М. Баранським;

б) Л. Руденко;

в) А. Робінсоном;

г) К. Саліщевим.

24. Під терміном «географічна картографія» розуміють...

а) науку, що має за мету відображення і дослідження явищ природи їх розміщення та властивості;

б) науку про відображення і дослідження просторового розміщення явищ природи та суспільства;

в) науку про відображення та дослідження географічних систем через географічні карти та інші картографічні моделі;

г) науку про географічні карти та процеси їх створення.

25. Зазначте рядок відповіді, в якому правильно зазначено предмет дослідження географічної картографії.

- а) геосистеми в цілому та їх окремі компоненти;
- б) об'єкти та процеси природного та антропогенного походження;
- в) фізико-географічні особливості материків та регіонів світу;
- г) особливості складання та редагування карт довкілля.

26. У чому виражається концепція географічної картографії?

- а) розглядає картографію як науку про пізнання дійсності засобами картографічного моделювання;
- б) розглядає науку з передачі просторової інформації, а карту – як засіб комунікації;
- в) наука про системне інформаційне картографічне моделювання і пізнання геосистем;
- г) у системному підході до картографування природних територіальних та соціально-економічних систем різної складності та різного просторового охоплення.

27. У якому рядку відповіді правильно зазначено мету дисципліни «картографія»?

- а) ознайомлює здобувачів освіти з картознавством й загальною теорією картографії, математичною картографією й основами складання карт, методикою картографічного моделювання;
- б) формування систематизованих картографічних знань та вмінь роботи з картографічними творами, ознайомлює студентів з історичним станом та тенденціями розвитку картографії як науки, галузі та виробництва;
- в) розвивати у студентів уміння складати, аналізувати та використовувати географічні карти різного тематичного змісту;
- г) допомогти студентам розуміти географічні карти і користуватися ними в наукових дослідженнях та практичній діяльності фахівця у галузі геодезії та землеустрою.

28. Яке значення має картографія для фахівців у галузі землеустрою?

а) ознайомлює здобувачів освіти з картознавством й загальною теорією картографії, математичною картографією й основами складання карт, методикою картографічного моделювання;

б) формування систематизованих картографічних знаків і вмій роботи з картографічними творами ознайомлює студентів з історичним станом та тенденціями розвитку картографії як науки, галузі та виробництва;

в) розвивати у студентів уміння складати, аналізувати та використовувати географічні карти різного тематичного змісту;

г) допомогти студентам розуміти географічні карти і користування ними в наукових дослідженнях та практичній діяльності фахівця у галузі геодезії та землеустрою.

29. Зазначте рядок відповіді в якому розкрито значення картографічних знань для фахівців у галузі геодезії, картографії та землеустрою.

а) ознайомлює здобувачів освіти з картознавством й загальною теорією картографії, математичною картографією й основами складання карт, методикою картографічного моделювання;

б) формування систематизованих картографічних знаків і вмій роботи з картографічними творами, ознайомлює студентів з історичним станом та тенденціями розвитку картографії як науки, галузі та виробництва;

в) розвивати у студентів уміння складати, аналізувати та використовувати географічні карти різного тематичного змісту;

г) допомогти студентам розуміти географічні карти і користування ними в наукових дослідженнях та практичній діяльності фахівця у галузі геодезії та землеустрою.

30. У чому проявляються зв'язки картографії та живопису?

а) у відображенні документально-історичних відомостей про довкілля;

б) художньому оформленні карт та глобусів;

в) карти та глобуси є атрибутами і темами живописних полотен і рисунків;

г) усі відповіді правильні.

ТЕМА 2. КЛАСИФІКАЦІЯ, ВИДИ І ТИПИ ГЕОГРАФІЧНИХ КАРТ ТА АТЛАСІВ

1. Із наведених нижче визначень виберіть варіант відповіді, в якому найповніше розкрито зміст терміна «карта».

а) зображення у певному масштабі території земної поверхні на площині, виконане за допомогою умовних знаків із застосуванням картографічної проєкції;

б) образно-знакова модель дійсності, якій властива просторово-часова подібність до зображувального оригіналу, що перетворює її у важливий засіб пізнання дійсності;

в) математично визначене, зменшене, генералізоване зображення поверхні Землі, інших небесних тіл або космічного простору, що показує розташування спроектованих на них об'єктів у прийнятій системі умовних знаків;

г) просторова образно - знакова модель розміщення, властивостей, взаємозв'язків динаміки населення та економіки.

2. На тематичних картах картографічне зображення поділяється на ...

а) географічну основу та тематичний зміст;

б) математичну основу та тематичний зміст;

в) тематичний зміст та допоміжне оснащення;

г) географічну основу та легенду.

3. Кожна географічна карта включає складові частини - елементи. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про оснащення карти.

а) зведення використаних на ній умовних позначень і текстових пояснень до них, що розкривають зміст карти;

б) рельєф, рослинний покрив, гідрографія, ґрунти, населені пункти, шляхи сполучення;

в) адміністративний устрій, корисні копалини, шляхи сполучення, населенні пункти, ґрунти, об'єкти промисловості та сільського господарства;

г) берегова лінія, транспортна та річкова мережі, ґрунтовий та рослинний покриви, елементи територіальної структури економіки.

4. Кожна географічна карта включає складові частини - елементи. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про додаткові дані карти.

а) зведення використаних на ній умовних позначень і текстових пояснень до них, що розкривають зміст карти;

б) рельєф, рослинний покрив, гідрографія, ґрунти, населені пункти, шляхи сполучення;

в) адміністративний устрій, корисні копалини, шляхи сполучення, населені пункти, ґрунти, об'єкти промисловості та сільського господарства;

г) берегова лінія, транспортна та річкова мережі, ґрунтовий та рослинний покриви, елементи територіальної структури економіки.

5. Кожна географічна карта включає складові частини - елементи. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про легенду карти.

а) зведення використаних на ній умовних позначень і текстових пояснень до них, що розкривають зміст карти;

б) рельєф, рослинний покрив, гідрографія, ґрунти, населені пункти, шляхи сполучення;

в) адміністративний устрій, корисні копалини, шляхи сполучення, населені пункти, об'єкти промисловості та сільського господарства;

г) берегова лінія, транспортна та річкова мережі, ґрунтовий та рослинний покриви, елементи територіальної структури економіки.

6. Кожна географічна карта включає складові частини - елементи. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про картографічне зображення.

а) зведення використаних на ній умовних позначень і текстових пояснень до них, що розкривають зміст карти;

б) рельєф, рослинний покрив, гідрографія, ґрунти, населені пункти, шляхи сполучення;

в) адміністративний устрій, корисні копалини, шляхи сполучення, населені пункти, ґрунти, об'єкти промисловості та сільського господарства;

г) берегова лінія, транспортна та річкова мережі, ґрунтовий та рослинний покрив, елементи територіальної структури економіки.

7. Різним типам карт притаманне відповідне картографічне зображення. Виберіть рядок відповіді, в якому перелічені основні об'єкти, що зображуються на топографічних картах.

а) рельєф, корисні копалини, тваринний і рослинний світ, шляхи сполучення, річкова мережа;

б) рельєф, рослинний покрив, гідрографія, ґрунти, населені пункти, шляхи сполучення;

в) адміністративний устрій, корисні копалини, шляхи сполучення, населені пункти, ґрунти, об'єкти промисловості та сільського господарства;

г) берегова лінія, транспортна та річкова мережі, ґрунтовий та рослинний покрив, елементи територіальної структури економіки.

8. Різним типам карт притаманне відповідне картографічне зображення. Виберіть рядок відповіді, в якому перелічені основні об'єкти, що зображуються на тематичних картах.

а) рельєф, корисні копалини, тваринний і рослинний світ, шляхи сполучення, річкова мережа;

б) рельєф, рослинний покрив, гідрографія, ґрунти, населені пункти, шляхи сполучення;

в) адміністративний устрій, корисні копалини, шляхи сполучення, населені пункти, ґрунти, об'єкти промисловості та сільського господарства;

г) берегова лінія, транспортна та річкова мережі, ґрунтовий та рослинний покрив, елементи територіальної структури економіки.

9. Зазначте рядок відповідей, в якому неправильно зазначено елементи оснащення карти.

а) координатна сітка, легенда карти, масштаби карти, схема магнітного відхилення;

б) заголовок карти, графік для визначення кутів похилу схилів, числовий, графічний, лінійний та іменовані масштаби карти;

в) рисунки, профілі, розрізи, графіки, діаграми та пояснювальні тексти;

г) карти врізки, узагальнюючі кількісні показники, діаграми, додаткова до змісту карти інформація.

10. У якому рядку відповіді зазначено елементи, які характеризуються як додаткові дані карти?

а) координатна сітка, легенда карти, масштаби карти, схема магнітного відхилення;

б) заголовок карти, графік для визначення кутів похилу схилів, числовий, графічний, лінійний та іменовані масштаби карти;

в) рисунки, профілі, розрізи, графіки, діаграми та пояснювальні тексти;

г) карти врізки, узагальнюючі кількісні показники, діаграми, додаткова до змісту карти інформація.

11. Як називаються всі елементи оснащення карти, що розташовані на її полях?

а) легенда карти;

б) зарамкове оформлення;

в) картографічна основа;

г) додаткові дані.

12. Які основні властивості притаманні географічній карті?

а) відбір та узагальнення зображувальних об'єктів ;

б) системність і знаковість зображення;

в) відображення дійсності та генералізованість;

г) усі відповіді правильні.

13. Зазначте рядок відповіді, в якому найповніше розкрито зміст терміна «масштаб».

а) число, що показує, у скільки разів зменшене зображення на плані чи на карті;

б) числовий показник, виражений словами або графічно, що відображає ступінь зменшення об'єктів на площині відносно їх розмірів на місцевості;

в) числовий показник, що використовується для пропорційного зменшення натуральних величин на плані, карті або глобусі;

г) співвідношення довжин відрізка на глобусі, карті, плані чи кресленні до відповідної йому реальної довжини на місцевості.

14. Що таке картографічні умовні знаки?

а) позначення що використовуються на картах для зображення різних об'єктів місцевості, їх якісних і кількісних характеристик, які забезпечують наочність та сприйняття змісту карти;

б) специфічна мова карти за допомогою якої стає можливим зображення території та об'єктів без втрати та притаманним їм ознак;

в) графічні символи за допомогою яких на карті відображають вигляд та особливості розташування лінійних об'єктів;

г) просторовий образ відображеної на карті геосистеми чи її частин.

15. Під терміном «картографічна генералізація» розуміють.

а) відбір основної інформації та узагальнення зображень на карті, плані чи глобусі;

б) процес відбору та узагальнення якісних і кількісних характеристик елементів карти з метою виділення основних планових рис та особливостей об'єкта згідно з призначенням карти та її масштабом;

- в) процес відбору та виокремлення об'єктів картографування з урахуванням її характерних рис відповідно до вимог споживачів (користувачів);
- г) усі відповіді правильні.

16. Карті (картографічній моделі) як просторово, математично визначеній, генералізованій та образно-знаковій моделі притаманні такі основні властивості.

- а) просторово-часова подібність, змістовність, абстрактність, метричність, генералізованість;
- б) синтетичність, вибірковість, однозначність, неперервність;
- в) наочність, оглядовість, читабельність, інформативність,
- г) усі відповіді правильні.

17. Які з перелічених функцій не притаманні карті?

- а) комунікативна та оперативна;
- б) конструктивно-пізнавальна;
- в) системність та логістичність;
- г) прогностичність та оперативність.

18. У якому з наведених варіантів відповідей йдеться про таку властивість карти, як змістова відповідність?

- а) характеризує науково - обґрунтоване відображення головних особливостей дійсності із врахуванням генезису, структури та ієрархії об'єктів;
- б) забезпечується математичними законами побудови, точністю складання і відтворення змісту карти;
- в) дозволяють виділити (виокремити) й окремо подати чинники, процеси, аспекти об'єктів які в реальній дійсності простежуються сумісно;
- г) означає, що картографічне зображення має єдине значення в кожній окремій точці в межах прийнятої системи умовних позначень.

19. У якому з наведених варіантів відповідей йдеться про таку властивість карти, як однозначність?

а) характеризує науково - обґрунтоване відображення головних особливостей дійсності із врахуванням генезису, структури та ієрархії об'єктів;

б) забезпечується математичними законами побудови, точністю складання і відтворення змісту карти;

в) дозволяють виділити (виокремити) й окремо подати чинники, процеси, аспекти об'єктів, які в реальній дійсності простежуються сумісно;

г) означає, що картографічне зображення має єдине значення в кожній окремій точці в межах прийнятої системи умовних позначень.

20. У якому з наведених варіантів відповідей йдеться про таку властивість карти, як синтетичність і вибірковість?

а) характеризує науково - обґрунтоване відображення головних особливостей дійсності із врахуванням генезису, структури та ієрархії об'єктів;

б) забезпечується математичними законами побудови, точністю складання і відтворення змісту карти;

в) дозволяють виділити (виокремити) й окремо подати чинники, процеси, аспекти об'єктів, які в реальній дійсності простежуються сумісно;

г) означає, що картографічне зображення має єдине значення в кожній окремій точці в межах прийнятої системи умовних позначень.

21. У якому з наведених варіантів відповідей йдеться про таку властивість карти, як метричність?

а) характеризує науково - обґрунтоване відображення головних особливостей дійсності із врахуванням генезису, структури та ієрархії об'єктів;

б) забезпечується математичними законами побудови, точністю складання і відтворення змісту карти;

в) дозволяють виділити (виокремити) й окремо подати чинники, процеси, аспекти об'єктів, які в реальній дійсності простежуються сумісно;

г) означає, що картографічне зображення має єдине значення в кожній окремій точці в межах прийнятої системи умовних позначень.

22. Що розуміють під поняттям «класифікація карт»?

- а) система, яка являє собою сукупність карт, упорядкованих за будь-якою обраною ознакою;
- б) класифікація карт за різними ознаками як необхідний елемент їх обліку, збереження, пошуку необхідної інформації, що є їх змістом та вивченням особливостей самих карт;
- в) правильна відповідь «б»;
- г) обидві відповіді правильні.

23. Які з перелічених вимог класифікації карт НЕ належить до основних?

- а) істотні ознаки та послідовність;
- б) однозначність підстави класифікації та раціональність;
- в) повнота й резервність;
- г) генералізованість і науковість .

24. Як відомо, карти класифікуються за низкою істотних та допоміжних ознак. У якому з наведених нижче варіантів відповідей зазначено останні?

- а) територіальних охоплення та призначення;
- б) математична основа епоха й мова;
- в) масштаб і предмет змісту;
- г) тематика та територіальне охоплення.

25. При класифікації карт обов'язкове дотримання послідовності. Зазначте рядок відповіді, в якому правильно розташовано ступені класифікації.

- а) група, клас, рід, вид, підвид;
- б) клас, група, рід, вид, підклас;
- в) клас, підклас, рід, вид;
- г) вид, рід, група, підклас, клас.

26. Зазначте рядок відповіді, в якому правильно зазначено узагальнений поділ карт.

- а) загальногеографічні та тематичні;
- б) загальногеографічні, тематичні, топографічні;
- в) тематичні, оглядові, настінні;
- г) загальногеографічні, тематичні, довідкові.

27. Як поділяються карти за масштабом?

- а) великомасштабні, крупномасштабні, середньомасштабні;
- б) дрібномасштабні, крупномасштабні, топографічні;
- в) великомасштабні, середньомасштабні, дрібномасштабні;
- г) карти земної кулі, материків, регіонів та їх частин.

28. Відповідно до масштабу карти загально-географічної групи називають...

- а) планами, топографічними, оглядовими;
- б) топографічними, оглядово-топографічними, оглядовими;
- в) планово-топографічними, оглядовими, довідковими;
- г) оглядово-топографічними, топографічними, тематичними.

29. Зазначте правильну відповідь.

- а) листи карт, складених у дрібному масштабі, показують країни або їх великі регіони;
- б) середньомасштабні карти відображають частини регіонів, області та малі країни;
- в) карти, складені у великому масштабі, показують райони або їх масштаби;
- г) усі відповіді правильні.

30. За територіальним охопленням відповідно до логічно обґрунтованої класифікації, карти класифікуються так:

- а) сонячної системи, земної кулі та планет, частин світу, материків;
- б) земної кулі, суходолу, світового океану та їх частин;
- в) земної кулі, суходолу, гідросфери, літосфери;
- г) планет, земної кулі, літосфери та атмосфери.

31. Згідно зі структурою географічних наук і наук про Землю тематичні карти поділяються на...

- а) фізико-географічні, компонентів природного середовища, суспільних явищ;
- б) соціально-екологічні, суспільних і природних явищ та процесів;
- в) фізико-географічні та економіко-географічні;
- г) суспільних явищ, атмосферних явищ, гідросфери та літосфери.

32. Зазначте рядок відповіді, в якому класифікація карт здійснена НЕ за призначенням.

- а) науково-довідкові, навчальні, морські, навігаційні;
- б) земельнокадастрові, дорожні, оперативні, проєктні;
- в) топографічні, гіпсометричні, оглядові, адміністративні;
- г) пропагандистські, туристичні, лоцманські, економічні.

33. У якому рядку відповідей правильно зазначено поділ карт суспільних явищ (або соціально-економічних)?

- а) населення, трудових ресурсів, будівництва, охорони здоров'я;
- б) політико-адміністративні, населення, економічні, соціальної інфраструктури;
- в) адміністративного устрою, промисловості, агробізнесу, освіти і науки;
- г) природних ресурсів, енергетики, будівництва, торгівлі та фінансів.

34. Залежно від методу наукового дослідження картографованих явищ розрізняють карти...

- а) загальногеографічні та тематичні;
- б) комплексні та за територіальною ознакою;
- в) аналітичні та синтетичні;
- г) абстрактні та комплексні.

35. Зазначте рядок відповіді у якому правильно наведена типізація карт за тематикою.

- а) широтою теми та методами наукового дослідження явищ;

- б) ступеня узагальнення, об'єктивності та практичної спрямованості;
- в) правильна відповідь а;
- г) обидві відповіді правильні.

36. У якому рядку відповіді правильно поєднуються галузеві та загальні карти?

- а) сільського господарства та оглядова карта півкуль;
- б) машинобудування та тваринного світу;
- в) хімічної промисловості та флори і фауни;
- г) харчової промисловості та соціальної інфраструктури.

37. У якому рядку відповіді йдеться про аналітичні карти?

- а) дають цілісне уявлення про картографовані явища, їх інтегральні характеристики, що враховують компоненти, властивості, внутрішні і зовнішні зв'язки, властиві цим явищам, але без їх конкретного аналітичного показу на карті;
- б) образно знакові моделі дійсності, яким властиві просторово-часова подібність, метричність, наочність та оглядовість, що перетворює її у важливий засіб пізнання дійсності;
- в) показують окремі сторони або властивості явищ (процесів), відокремлених від цілісних зв'язків з іншими сторонами або властивостями цих явищ;
- г) показують спільно кілька властивостей явища або кількох взаємопов'язаних явищ, або окремо кожне в своїх показниках.

38. У якому рядку відповіді йдеться про синтетичні карти?

- а) дають цілісне уявлення про картографовані явища, їх інтегральні характеристики, що враховують компоненти, властивості, внутрішні і зовнішні зв'язки властиві цим явищам, але без їх конкретного аналітичного показу на карті;
- б) образно знакові моделі дійсності, яким властиві просторово-часова подібність, метричність, наочність та оглядовість, що перетворює її у важливий засіб пізнання дійсності;

в) показують окремі сторони або властивості явищ (процесів), відокремлених від цілісних зв'язків з іншими сторонами або властивостями цих явищ;

г) показують спільно кілька властивостей явища або кількох взаємопов'язаних явищ, або окремо кожне в своїх показниках.

39. У якому рядку відповіді йдеться про комплексні карти?

а) дають цілісне уявлення про картографовані явища, їх інтегральні характеристики, що враховують компоненти, властивості, внутрішні і зовнішні зв'язки властиві цим явищам, але без їх конкретного аналітичного показу на карті;

б) образно знакові моделі дійсності, яким властиві просторово-часова подібність, метричність, наочність та оглядовість, що перетворює її у важливий засіб пізнання дійсності;

в) показують окремі сторони або властивості явищ (процесів), відокремлених від цілісних зв'язків з іншими сторонами або властивостями цих явищ;

г) показують спільно кілька властивостей явища або кількох взаємопов'язаних явищ, або окремо кожне в своїх показниках.

40. Підрозділ карт за ступенем об'єктивності інформації, що відображена на них, включає...

а) документальні карти;

б) карти висновки та гіпотетичні;

в) тендеційні та вигадані карти;

г) усі відповіді правильні.

41. За особливостями та ступенем практичної спрямованості виділяють ... карти.

а) оцінкові, довідкові, документальні, прогнозні;

б) інвентаризаційні, оцінкові, рекомендаційні, прогнозні;

в) рекомендаційні, аналітичні, тематичні, спеціальні;

г) інвентаризаційні, топографічні, тематичні, прогнозні.

42. У якому з наведених нижче варіантів відповідей йдеться про оцінкові карти?

а) показують наявність, локалізацію та стан будь-яких географічних явищ, природних, трудових і виробничих ресурсів, що відображаються в класифікаціях і показниках, прийнятих у відповідних галузях практики, або відповідають її вимогам;

б) характеризують природні умови та ресурси за їх придатністю до характерних видів господарсько-виробничих діяльності, за сприятливістю для життя людини або за ступенем ефективності використання;

в) мають на меті наукове передбачення явищ, які не відомі або існування яких під сумнівом;

г) визначають розміщення заходів, пропонувані для охорони й поліпшення довкілля і раціонального використання природних ресурсів для забезпечення збалансованого природокористування.

43. У якому з наведених нижче варіантів відповідей йдеться про інвентаризаційні карти?

а) показують наявність, локалізацію та стан будь-яких географічних явищ, природних, трудових і виробничих ресурсів, що відображаються в класифікаціях і показниках, прийнятих у відповідних галузях практики, або відповідають її вимогам;

б) характеризують природні умови та ресурси за їх придатністю до характерних видів господарсько-виробничих діяльності, за сприятливістю для життя людини або за ступенем ефективності використання;

в) мають на меті наукове передбачення явищ, які не відомі або існування яких під сумнівом;

г) визначають розміщення заходів, пропонувані для охорони й поліпшення довкілля і раціонального використання природних ресурсів для забезпечення збалансованого природокористування.

44. У якому з наведених нижче варіантів відповідей йдеться про прогнозні карти?

а) показують наявність, локалізацію та стан будь-яких географічних явищ, природних, трудових і виробничих ресурсів,

що відображаються в класифікаціях і показниках, прийнятих у відповідних галузях практики, або відповідають її вимогам;

б) характеризують природні умови та ресурси за їх придатністю до характерних видів господарсько-виробничих діяльності, за сприятливістю для життя людини або за ступенем ефективності використання;

в) мають на меті наукове передбачення явищ, які не відомі або існування яких під сумнівом;

г) визначають розміщення заходів, пропонованих для охорони й поліпшення довкілля і раціонального використання природних ресурсів для забезпечення збалансованого природокористування.

45. У якому з наведених нижче варіантів відповідей йдеться про рекомендаційні карти?

а) показують наявність, локалізацію та стан будь-яких географічних явищ, природних, трудових і виробничих ресурсів, що відображаються в класифікаціях і показниках, прийнятих у відповідних галузях практики, або відповідають її вимогам;

б) характеризують природні умови та ресурси за їх придатністю до характерних видів господарсько-виробничих діяльності, за сприятливістю для життя людини або за ступенем ефективності використання;

в) мають на меті наукове передбачення явищ, які не відомі або існування яких під сумнівом;

г) визначають розміщення заходів, пропонованих для охорони й поліпшення довкілля і раціонального використання природних ресурсів для забезпечення збалансованого природокористування.

46. Що розуміють під терміном «географічний атлас»?

а) збірка географічних карт різної тематики, виконана за відповідними програмами як цілісний твір;

б) систематизований збір географічних карт однакового тематичного спрямування виконаних у якості цілісного твору;

в) систематизований збірник географічних карт з одноманітним зовнішнім оформленням і змістом підпорядкованих меті його складання за загальною програмою;

г) збірка загальногеографічних та соціально-економічних карт, укладених в єдиний атласний твір.

47. За тематичним спрямуванням атласи поділяються на ...

- а) загальногеографічні та фізико-географічні;
- б) соціально-економічні та загальні комплексні;
- в) правильна відповідь а;
- г) обидві відповіді правильні.

48. За призначенням атласи поділяються на ...

- а) навчальні, краєзнавчі, туристичні, дорожні;
- б) загальні, настільні, тематичні, спеціальні;
- в) соціально-економічні, тематичні, наукові, навчальні;
- г) навчальні, довідкові, політичні, фізико-географічні.

49. До основних установок, що формують призначення атласу як завершеного картографічного твору, належить ...

- а) зміст та низка відомостей про явища і процеси;
- б) тематика карт;
- в) структура та обсяг атласу;
- г) усі відповіді правильні.

50. Для того, щоб атлас виконував функції джерела узгодженої просторової інформації, він повинен відповідати певним умовам, головні з яких такі:

а) легенди різних карт, шкали та градації повинні бути взаємно узгодженими, а на самих картах важливо дотримуватися єдиного рівня генералізації;

б) в атласі потрібно використовувати один масштаб або їх кратні значення, використовувати мінімальну кількість проєкцій, а самі карти складати на єдиних базових географічних засадах;

в) в атласі повинен дотримуватись певний баланс між кількістю аналітичних та комплексних карт, самі карти мають бути взаємно узгодженими та відповідати єдиному часовому інтервалу;

г) усі відповіді правильні.

ТЕМА 3. МАТЕМАТИЧНА ОСНОВА ГЕОГРАФІЧНИХ ТВОРІВ

1. Зазначте рядок відповіді в якому НЕ правильно зазначено елементи математичної основи географічної карти.

- а) масштаб карти, система розграфки, номенклатура;
- б) астрономо-геодезична основа, картографічна проєкція, рамка карти;
- в) тематичний зміст, координати опорних пунктів, умовні позначення;
- г) картографічна проєкція, масштаб, астрономо-геодезична основа;

2. Із наведених нижче варіантів відповідей виберіть той в якому зазначено три основні елементи математичної основи карти.

- а) масштаб карти, система розграфки, номенклатура;
- б) астрономо-геодезична основа, картографічна проєкція, рамка карти;
- в) тематичний зміст, координати опорних пунктів, умовні позначення;
- г) картографічна проєкція, масштаб, астрономо-геодезична основа.

3. Як називаються точки, що закріплені відповідним знаком на місцевості, для яких визначені геодезичні координати?

- а) опорні пункти;
- б) точки повороту;
- в) марки;
- г) репери.

4. Зазначте рядок відповіді, в якому дано визначення поняттю «глобус».

- а) тривимірна куляста модель Землі або іншої планети, що передає наочно у зменшеному вигляді форму об'єкта, зберігає геометричні контури та співвідношення площ і єдність масштабів в усіх напрямках;
- б) фігура, що відображає фізичну поверхню Землі, поверхня якої утворюється лінією, проведеною по поверхні океану у стані спокою, продовжену під материками так, щоб ця

рівнева поверхня всюди перетинала вертикальні прямовисні лінії під прямим кутом, тобто була перпендикулярна напрямку дії сили тяжіння;

в) фігура обертання у тривимірному просторі, поверхня якої утворюється від обертання еліпса навколо його малої осі і сплющена біля полюсів;

г) еліпсоїд обертання, який найкраще представляє фігуру геоїда та тіло, утворене обертанням еліпса навколо його малої осі.

5. Зазначте рядок відповіді, в якому дано визначення поняттю «сфероїд».

а) тривимірна куляста модель Землі або іншої планети, що передає наочно у зменшеному вигляді форму об'єкта, зберігає геометричні контури та співвідношення площі і єдність масштабів в усіх напрямках;

б) фігура, що відображає фізичну поверхню Землі, поверхня якої утворюється лінією, проведеною по поверхні океану у стані спокою, продовжену під материками так, щоб ця рівнева поверхня всюди перетинала вертикальні прямовисні лінії під прямим кутом, тобто була перпендикулярна напрямку дії сили тяжіння;

в) фігура обертання у тривимірному просторі, поверхня якої утворюється від обертання еліпса навколо його малої осі і сплющена біля полюсів;

г) еліпсоїд обертання, який найкраще представляє фігуру геоїда та тіло, утворене обертанням еліпса навколо його малої осі.

6. Зазначте рядок відповіді, в якому дано визначення поняттю «геоїд».

а) тривимірна куляста модель Землі або іншої планети, що передає наочно у зменшеному вигляді форму об'єкта, зберігає геометричні контури та співвідношення площі і єдність масштабів в усіх напрямках;

б) фігура, що відображає фізичну поверхню Землі, поверхня якої утворюється лінією, проведеною по поверхні океану у стані спокою, продовжену під материками так, щоб ця

рівнева поверхня всюди перетинала вертикальні прямовисні лінії під прямим кутом, тобто була перпендикулярна напрямку дії сили тяжіння;

в) фігура обертання у тривимірному просторі, поверхня якої утворюється від обертання еліпса навколо його малої осі і сплющена біля полюсів;

г) еліпсоїд обертання, який найкраще чином представляє фігуру геоїда та тіло, утворене обертанням еліпса навколо його малої осі.

7. На практиці з геодезії та картографії за математичну поверхню фігури Землі приймається...

- а) глобус;
- б) сфероїд;
- в) еліпсоїд обертання;
- г) картоїд.

8. Допоміжною математичною поверхнею при розв'язанні різних геодезичних задач в Україні та країнах Східної Європи слугує «референц-еліпсоїд» з параметрами стиснення 1:298,3, розміри якого були визначені _____:

- а) Бесалем;
- б) Хейфордом;
- в) Кларком;
- г) Красовським.

9. Як називаються точки перетину малої осі з поверхнею еліпсоїда?

- а) віссю обертання;
- б) полюсами;
- в) геодезичною основою;
- г) координатами опорних пунктів.

10. Які системи координат використовуються в топографії?

- а) географічні;
- б) прямокутні;
- в) полярні;
- г) усі відповіді правильні.

11. У якому рядку відповіді йдеться про астрономічну довготу?

а) кут, утворений прямовисною лінією у певній точці й площиною, перпендикулярною до осі обертання Землі;

б) кут, утворений нормаллю до поверхні земного еліпсоїда у певній точці і площиною його екватора, числове значення кута може змінюватись від 0° на екваторі до 90° на полюсах;

в) двогранний кут між площинами астрономічних меридіанів певної точки і початкового меридіана;

г) двогранний кут між площинами геодезичних меридіанів певної точки і початкового меридіана.

12. Зазначте рядок відповіді в якому дано визначення геодезичної широти.

а) кут, утворений прямовисною лінією у певній точці й площиною, перпендикулярною до осі обертання Землі;

б) кут, утворений нормаллю до поверхні земного еліпсоїда у певній точці і площиною його екватора, числове значення кута може змінюватись від 0° на екваторі до 90° на полюсах;

в) двогранний кут між площинами астрономічних меридіанів певної точки і початкового меридіана;

г) двогранний кут між площинами геодезичних меридіанів певної точки і початкового меридіана.

13. Зазначте рядок відповіді в якому дано визначення астрономічної довготи.

а) кут, утворений прямовисною лінією у певній точці й площиною, перпендикулярною до осі обертання Землі;

б) кут, утворений нормаллю до поверхні земного еліпсоїда у певній точці і площиною його екватора, числове значення кута може змінюватись від 0° на екваторі до 90° на полюсах;

в) двогранний кут між площинами астрономічних меридіанів певної точки і початкового меридіана;

г) двогранний кут між площинами геодезичних меридіанів певної точки і початкового меридіана.

14. У якому рядку відповіді йдеться про геодезичну довготу ?

а) кут, утворений прямовисною лінією у певній точці й площиною, перпендикулярною до осі обертання Землі;

б) кут, утворений нормаллю до поверхні земного еліпсоїда у певній точці і площиною його екватора, числове значення кута може змінюватись від 0° на екваторі до 90° на полюсах;

в) двогранний кут між площинами астрономічних меридіанів певної точки і початкового меридіана;

г) двогранний кут між площинами геодезичних меридіанів певної точки і початкового меридіана.

15. Зазначте систему полярних сферичних координат, за допомогою яких можна визначити положення точок на поверхні земної кулі.

а) нормальна;

б) поперечна;

в) коса;

г) усі відповіді правильні.

16. У геодезії та картографії при проведенні вимірювань використовують _____ координатні сітки.

а) картографічну;

б) картографічну та прямокутну;

в) кілометрову, прямокутну, картографічну;

г) картографічну, геодезичну, астрономічну, прямокутну.

17. У якому рядку відповіді йдеться про кілометрову координатну сітку?

а) зображення сукупності паралелей та меридіанів;

б) сітка в системі плоских прямокутних координат у заданій картографічній проєкції;

в) координатна сітка, лінії якої проведені на карті через інтервали, що відповідають певній кількості кілометрів;

г) числа, які визначають положення точок на площині, поверхні або в просторі.

18. У якому рядку відповіді йдеться про картографічну сітку?

а) зображення сукупності паралелей та меридіанів;

б) сітка в системі плоских прямокутних координат в заданій картографічній проєкції;

в) координатна сітка, лінії якої проведені на карті через інтервали, що відповідають певній кількості кілометрів;

г) числа, які визначають положення точок на площині, поверхні, або в просторі.

19. У якому рядку відповіді йдеться про прямокутну картографічну сітку?

- а) зображення сукупності паралелей та меридіанів;
- б) сітка в системі плоских прямокутних координат в заданій картографічній проекції;
- в) координатна сітка, лінії якої проведені на карті через інтервали, що відповідають певній кількості кілометрів;
- г) числа, які визначають положення точок на площині, поверхні, або в просторі.

20. Під терміном «масштаб» розуміють ...

- а) ступінь зменшення довжин і площ при переході від природи до зображення;
- б) відношення довжин нескінченно малого відрізка на карті до довжин горизонтальних проєкцій відповідного нескінченно малого відрізка на поверхні земного еліпсоїда або кулі;
- в) відображення співвідношення розмірів об'єктів на карті і на еліпсоїді (кулі) в даній точці;
- г) одна з найголовніших характеристик карт, від якої залежить повнота і детальність картографічного зображення та точність вимірювання.

21. Зазначте основні види масштабів:

- а) числовий, іменованний, лінійний, поперечний;
- б) пояснювальний, іменованний, головний;
- в) числовий, лінійний, графічний, частковий;
- г) числовий, іменованний, графічний, лінійний.

22. Який із масштабів вказується на картах або планах?

- а) числовий;
- б) головний;
- в) частковий;
- г) графічний.

23. У якому рядку відповіді найповніше розкрито значення терміна « картографічна проєкція»?

- а) математично визначений спосіб зображення поверхні земної кулі на площині;
- б) проєктування точки земної поверхні за нормаллями на умовну поверхню земного еліпсоїда;
- в) спосіб зображення поверхні земного еліпсоїда або кулі на площині;
- г) математично визначений спосіб зображення поверхні земної кулі або еліпсоїда планети на площині.

24. Що розуміють в картографії під терміном «еліпсоїд спотворення»?

- а) порушення геометричних ознак поданих на карті об'єктів під час проєктування криволінійних поверхонь на площину;
- б) графічне відображення спотворень у кожній точці карти;
- г) фігура, на яку перетворюється коло на сфері під час проєктування його на площину;
- в) усі відповіді правильні.

25. Зображення на карті сітки меридіанів і паралелей називається...

- а) математичною основою;
- б) нормальною сіткою;
- в) картографічною проєкцією;
- г) картографічною сіткою.

26. У чому виявляється спотворення довжин на картах?

- а) у зміні масштабу довжин зі зміною місця на карті;
- б) пояснюється відмінністю напрямів меридіанів на глобусі і в різних частинах карти;
- в) у зміні масштабу довжин зі зміною місця на карті і напрямків на ній, вздовж яких визначають масштаб;
- г) у невідповідності співвідношення площ різних ділянок на глобусі й карті.

27. Спотворення кутів на картах виявляється... .

- а) у зміні масштабу довжин зі зміною місця на карті;
- б) пояснюється відмінністю напрямів меридіанів на глобусі і в різних частинах карти;

в) у зміні масштабу довжин зі зміною місця на карті і напрямків з будь-якої точки на ній, вздовж яких визначають масштаб;

г) у невідповідності співвідношення площ різних ділянок на глобусі й карті.

28. Спотворення площ на картах виявляється...

а) у зміні масштабу довжин зі зміною місця на карті;

б) пояснюється відмінністю напрямів меридіанів на глобусі і в різних частинах карти;

в) у зміні масштабу довжин зі зміною місця на карті і напрямків з будь-якої точки на ній, вздовж яких визначають масштаб;

г) у невідповідності співвідношення площ різних ділянок на глобусі й карті.

29. Зазначте рядок відповіді, в якому правильно зазначено основні ознаки, за якими здійснюють класифікацію проєкцій.

а) характером спотворень зображень та виглядом допоміжної поверхні, на яку проєктують земний еліпсоїд (кулю);

б) орієнтуванням допоміжної поверхні відносно еліпсоїда (кулі);

в) видом нормальної картографічної сітки, характером спотворення та виглядом допоміжної поверхні;

г) характером спотворення зображень та орієнтуванням поверхні відносно еліпсоїда, видом нормальної картографічної сітки.

30. За характером спотворень картографічні проєкції поділяються на ...

а) рівнокутні, рівновеликі, циліндричні, довільні;

б) довільні, рівновеликі, рівнокутні, рівнопроміжні;

в) комфортні, еквівалентні, довільні, азимутальні;

г) довільні, циліндричні, азимутальні, багатогранні.

31. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про рівновеликі картографічні проєкції. На картах, що в них побудовані...

а) зберігаються кути, масштаб довжин в одній точці по всіх напрямках і форм нескінченно малих фігур;

б) всюди зберігається єдиний масштаб площ і, таким чином, взаємовідношення площ фігур передається правильно;

в) спотворюються і кути і площі;

г) зберігається масштаб довжин по одному з головних напрямків, а величина спотворення кутів дорівнює величині спотворення площ.

32. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про довільні картографічні проєкції.

а) зберігаються кути, масштаб довжин в одній точці по всіх напрямках і форм нескінченно малих фігур;

б) всюди зберігається єдиний масштаб площ і, таким чином, взаємовідношення площ фігур передається правильно;

в) спотворюються і кути і площі;

г) зберігається масштаб довжин по одному з головних напрямків, а величина спотворення кутів дорівнює величині спотворення площ.

33. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про рівнопроміжені картографічні проєкції.

а) зберігаються кути, масштаб довжин в одній точці по всіх напрямках і форм нескінченно малих фігур;

б) всюди зберігається єдиний масштаб площ і, таким чином, взаємовідношення площ фігур передається правильно;

в) спотворюються і кути і площі;

г) зберігається масштаб довжин по одному з головних напрямків, а величина спотворення кутів дорівнює величині спотворення площ.

34. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про рівнокутні картографічні проєкції.

а) зберігаються кути, масштаб довжин в одній точці по всіх напрямках і форм нескінченно малих фігур;

- б) всюди зберігається єдиний масштаб площ і, таким чином, взаємовідношення площ фігур передається правильно;
- в) спотворюються і кути і площі;
- г) зберігається масштаб довжин по одному з головних напрямків, а величина спотворення кутів дорівнює величині спотворення площ.

35. На сьогоднішній день у картографії всі картографічні проєкції можна класифікувати за...

- а) методами побудови;
- б) способом отримання;
- в) місцем розташування центру проєктування;
- г) усі відповіді правильні.

36. За способом отримання картографічні проєкції поділяються на ...

- а) перспективні, геометричні, умовні;
- б) стереографічні, похідні, складені;
- в) перспективні, похідні, складені;
- г) складені, гномонічні, ортографічні.

37. У якому рядку відповіді йдеться про спосіб отримання похідних картографічних проєкцій?

а) отримують шляхом перетвореним проєктуванням точок поверхні, частіше за все кулі, на площину, поверхню циліндра або конуса;

б) у цих проєкціях окремі частини картографічної сітки побудовані в різних проєкціях або в одній, але з різними параметрами – постійними величинами, що входять до рівняння картографічної проєкції;

в) отримують способом перетворення однієї або декількох раніше відомих проєкцій шляхом комбінування і узагальнення їх рівнянь, введення у рівняння додаткових постійних або аналітичних перетворень їх рівнянь;

г) зображення будується безпосередньо на площині шляхом математичних розрахунків місцезнаходження всіх вузлових точок за відповідно поставлених умов.

38. У якому рядку відповіді йдеться про спосіб отримання похідних перспективних проєкцій?

а) отримують шляхом перетвореним проєктуванням точок поверхні, частіше за все кулі, на площину, поверхню циліндра або конуса;

б) у цих проєкціях окремі частини картографічної сітки побудовані в різних проєкціях або в одній, але з різними параметрами – постійними величинами, що входять до рівняння картографічної проєкції;

в) отримують способом перетворення однієї або декількох раніше відомих проєкцій шляхом комбінування і узагальнення їх рівнянь, введення у рівняння додаткових постійних або аналітичних перетворень їх рівнянь;

г) зображення будується безпосередньо на площині шляхом математичних розрахунків місцезнаходження всіх вузлових точок за відповідно поставлених умов.

39. У якому рядку відповіді йдеться про спосіб отримання похідних складених проєкцій?

а) отримують шляхом перетвореним проєктуванням точок поверхні, частіше за все кулі, на площину, поверхню циліндра або конуса;

б) у цих проєкціях окремі частини картографічної сітки побудовані в різних проєкціях або в одній, але з різними параметрами – постійними величинами, що входять до рівняння картографічної проєкції;

в) отримують способом перетворення однієї або декількох раніше відомих проєкцій шляхом комбінування і узагальнення їх рівнянь, введення у рівняння додаткових постійних або аналітичних перетворень їх рівнянь;

г) зображення будується безпосередньо на площині шляхом математичних розрахунків місцезнаходження всіх вузлових точок за відповідно поставлених умов.

40. За положенням центра проєктування картографічні проєкції поділяються на...

а) гномонічні, стереографічні, геометричні, похідні;

б) стереографічні, гномонічні, зовнішні, ортографічні;

- в) багатогранні, зовнішні, внутрішні, гномонічні;
- г) умовні, стереографічні, гномонічні, складені.

41. Картографічні проєкції за видом паралелей і меридіанів нормальної сітки поділяються на ...

- а) азимутальні, циліндричні, конічні, поліконічні;
- б) умовні, азимутальні, циліндричні, гномонічні;
- в) азимутальні, стереографічні, псевдоциліндричні, рівнопроміжні;
- г) довільні, рівновеликі, рівнокутні, циліндричні.

42. У якому із рядків відповідей йдеться про азимутальні картографічні проєкції?

- а) меридіани зображені рівновіддаленими рівнобіжними прямими, паралелі – прямими, перпендикулярними до них;
- б) прямі меридіани виходять з однієї точки, паралелі зображені дугами концентричних кіл;
- в) паралелі зображені концентричними колами, меридіани – радіусами, проведеними із загального центра цих кіл;
- г) паралелі зображені дугами концентричних кіл, середній меридіан прямий, інші меридіани – криві.

43. У якому із рядків відповідей йдеться про азимутальні конічні проєкції?

- а) меридіани зображені рівновіддаленими рівнобіжними прямими, паралелі – прямими, перпендикулярними до них;
- б) прямі меридіани виходять з однієї точки, паралелі зображені дугами концентричних кіл;
- в) паралелі зображені концентричними колами, меридіани – радіусами, проведеними із загального центра цих кіл;
- г) паралелі зображені дугами концентричних кіл, середній меридіан прямий, інші меридіани – криві.

44. У якому із рядків відповідей йдеться про азимутальні псевдоконічні проєкції?

- а) меридіани зображені рівновіддаленими рівнобіжними прямими, паралелі – прямими, перпендикулярними до них;

б) прямі меридіани виходять з однієї точки, паралелі зображені дугами концентричних кіл;

в) паралелі зображені концентричними колами, меридіани – радіусами, проведеними із загального центра цих кіл;

г) паралелі зображені дугами концентричних кіл, середній меридіан прямий, інші меридіани – криві.

45. У якому із рядків відповідей йдеться про азимутальні циліндричні проєкції?

а) меридіани зображені рівновіддаленими рівнобіжними прямими, паралелі – прямими, перпендикулярними до них;

б) прямі меридіани виходять з однієї точки, паралелі зображені дугами концентричних кіл;

в) паралелі зображені концентричними колами, меридіани – радіусами, проведеними із загального центра цих кіл;

г) паралелі зображені дугами концентричних кіл, середній меридіан прямий, інші меридіани – криві.

46. У чому полягають особливості створення поліконічних картографічних проєкцій?

а) проєктування поверхні земного еліпсоїда здійснюють частинами, які мають вигляд смуг, витягнутих уздовж паралелі;

б) кожна із картографованих смуг проєктується на поверхню окремих конусів, вершини яких розташовані на непрякій, яка збігається з напрямом полярної осі Землі;

в) утворені розриви в зображенні ліквідують розтягуванням певних його ділянок, а при зображенні всієї поверхні площини приєкваторіальну смугу подають у нормальній циліндричній проєкції, що дає змогу показати екватор прямою лінією перпендикулярною до прямого середнього меридіана;

г) усі відповіді правильні.

47. У якому випадку картографічна проєкція може називатись циліндричною?

а) якщо вісь циліндра розташована в площині екватора, і циліндр дотикається до кулі по меридіану, а спотворень вздовж нього немає;

б) вісь допоміжного циліндра розташовується під кутом до площини екватора;

в) у випадку, якщо поверхня земної кулі переноситься на площину відносно січної та дотичної циліндра, і якщо площина перпендикулярна до осі обертання;

г) отримують дану проєкцію в результаті проєктування кулі (циліндра) на множину конусів.

48. У якому випадку картографічна проєкція може називатись поліконічною?

а) якщо вісь циліндра розташована в площині екватора, і циліндр дотикається до кулі по меридіану, а спотворень вздовж нього немає;

б) вісь допоміжного циліндра розташовується під кутом до площини екватора;

в) у випадку, якщо поверхня земної кулі переноситься на площину відносно січної та дотичної циліндра, і якщо площина перпендикулярна до осі обертання;

г) отримують дану проєкцію в результаті проєктування кулі (циліндра) на множину конусів.

49. У якому випадку картографічна проєкція може називатись нормальною азимутальною?

а) якщо вісь циліндра розташована в площині екватора, і циліндр дотикається до кулі по меридіану, а спотворень вздовж нього немає;

б) вісь допоміжного циліндра розташовується під кутом до площини екватора;

в) у випадку, якщо поверхня земної кулі переноситься на площину відносно січної та дотичної циліндра, і якщо площина перпендикулярна до осі обертання;

г) отримують дану проєкцію в результаті проєктування кулі (циліндра) на множину конусів.

50. У якому випадку картографічна проєкція може називатись косою конічною?

а) якщо вісь циліндра розташована в площині екватора, і циліндр дотикається до кулі по меридіану, а спотворень вздовж нього немає;

б) вісь допоміжного циліндра розташовується під кутом до площини екватора;

в) у випадку, якщо поверхня земної кулі переноситься на площину відносно січної та дотичної циліндра, і якщо площина перпендикулярна до осі обертання;

г) отримують дану проєкцію в результаті проєктування кулі (циліндра) на множину конусів.

51. У яких проєкціях зазвичай складають карти світу ?

а) рівновеликих косих азимутальних;

б) циліндричних, псевдоциліндричних та поліконічних;

в) азимутальних, поперечних нормальних, косих азимутальних;

г) косих рівнокутних, рівновеликих конічних, азимутальних.

52. У яких проєкціях зазвичай складають карти материків?

а) рівновеликих косих азимутальних;

б) циліндричних, псевдоциліндричних та поліконічних;

в) азимутальних, поперечних нормальних, косих азимутальних;

г) косих рівнокутних, рівновеликих конічних, азимутальних.

53. У яких проєкціях зазвичай складають карти півкуль?

а) рівновеликих косих азимутальних;

б) циліндричних, псевдоциліндричних та поліконічних;

в) азимутальних, поперечних нормальних, косих азимутальних;

г) косих рівнокутних, рівновеликих конічних, азимутальних.

54. У яких проєкціях зазвичай складають карти країн та окремих одиниць адміністративного устрою?

а) рівновеликих косих азимутальних;

б) циліндричних, псевдоциліндричних та поліконічних;

- в) азимутальних, поперечних нормальних, косих азимутальних;
- г) косих рівнокутних, рівновеликих конічних, азимутальних.

55. Які картографічні проєкції використовуються при створенні топографічних карт?

- а) азимутальні та рівновеликі;
- б) поперечно-циліндричні проєкції Гаусса – Крюгера;
- в) універсальні поперечно-циліндричні проєкції Маркатора;
- г) рівновеликих косих азимутальних.

56. Зазначте рядок відповіді, у якому зазначено чинники, які впливають на вибір картографічних проєкцій?

- а) географічні особливості території, що картографується, її розташування на земній кулі;
- б) призначення, масштаб та тематика карти;
- в) умови, способи використання карти, задачі, які будуть розв'язуватись на ній, та особливості самої проєкції;
- г) усі відповіді правильні.

57. Усі фактори, що впливають на вибір картографічних проєкцій, умовно поділяють на 3 групи. Виберіть рядок відповіді в якому йдеться про ті, які характеризують картографічну проєкцію.

- а) географічне положення та розміри території ; форма меж регіону, ступінь зображення суміжних територій;
- б) призначення, масштаб, формат та зміст карти, завдання та вимоги до точності їх виконання, способи використання та аналізу інформації карти;
- в) характеристика спотворень, кривизна зображень ліній найкоротшої відстані, ступінь правильності передавання форм території, характер зображення полюсів;
- г) умова зорового сприйняття зображення, призначення та спеціалізація карти, географічне положення, масштаб і формат карти.

58. Усі фактори, що впливають на вибір картографічних проєкцій, умовно поділяють на 3 групи. Виберіть рядок відповіді, в якому йдеться про ті, які характеризують об'єкт картографування.

а) географічне положення та розміри території; форма меж регіону, ступінь зображення суміжних територій;

б) призначення, масштаб, формат та зміст карти, завдання та вимоги до точності їх виконання, способи використання та аналізу інформації карти;

в) характеристика спотворень, кривизна зображень ліній найкоротшої відстані, ступінь правильності передавання форм території, характер зображення полюсів;

г) умова зорового сприйняття зображення, призначення та спеціалізація карти, географічне положення, масштаб і формат карти.

59. Усі фактори, що впливають на вибір картографічних проєкцій, умовно поділяють на 3 групи. Виберіть рядок відповіді, в якому йдеться про карту, що спотворюється, та умови її використання.

а) географічне положення та розміри території ; форма меж регіону, ступінь зображення суміжних територій;

б) призначення, масштаб, формат та зміст карти, завдання та вимоги до точності їх виконання, способи використання та аналізу інформації карти;

в) характеристика спотворень, кривизна зображень ліній найкоротшої відстані, ступінь правильності передавання форм території, характер зображення полюсів;

г) умова зорового сприйняття зображення, призначення та спеціалізація карти, географічне положення, масштаб і формат карти.

60. Який із видів картографічних проєкцій найдоцільніше використовувати для територій, розташованих симетрично відносно екватора чи поблизу нього?

а) конічні;

б) азимутальні;

в) циліндричні;

г) поперечні, косі циліндричні.

ТЕМА 4. КАРТОГРАФІЧНЕ ЗОБРАЖЕННЯ КАРТ

1. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про знаки на карті.

- а) елементарні графічні засоби, використовувані для побудови знаків та знакових систем;
- б) особлива мова, яка надає змогу не лише подати певні відомості про об'єкти картографування, але й наочно передати їх просторове розміщення;
- в) головний зображуючий засіб для передання якісних характеристик картографованих об'єктів;
- г) елементи зображення, які сприймаються зором і умовно відображують об'єкти, процеси та явища навколишнього світу, моделюючи їх просторове розташування, якісні і кількісні характеристики.

2. У якому з рядків відповідей розкрито сутність картографічної семіотики?

- а) вивчає правила побудови та використання систем, їхні структурні властивості та граматику мови карти;
- б) вивчає стилі та чинники, які визначають вибирання образотворчих засобів відповідно до призначення та функцій картографічних знаків;
- в) досліджує властивості знаків і знакових систем, походження, класифікацію, властивості і функції картографічних знаків та способів картографічного зображення;
- г) представляє просторове розміщення об'єктів, їх форму, орієнтацію, взаєморозуміння та характеризує змістовну сутність зображуваних явищ і процесів, їх внутрішню структуру, якісні і кількісні характеристики.

3. У якому з рядків відповідей розкрито сутність картографічної синтактики?

- а) вивчає правила побудови та використання систем, їхні структурні властивості та граматику мови карти;
- б) вивчає стилі та чинники, які визначають вибирання образотворчих засобів відповідно до призначення та функцій картографічних знаків;

в) досліджує властивості знаків і знакових систем, походження, класифікацію, властивості і функції картографічних знаків та способів картографічного зображення;

г) представляє просторове розміщення об'єктів, їх форму, орієнтацію, взаєморозуміння та характеризує змістовну сутність зображуваних явищ і процесів, їх внутрішню структуру, якісні і кількісні характеристики.

4. У якому з рядків відповідей, розкрито сутність картографічної стилістики?

а) вивчає правила побудови та використання систем, їхні структурні властивості та граматику мови карти;

б) вивчає стилі та чинники, які визначають вибирання образотворчих засобів відповідно до призначення та функцій картографічних знаків;

в) досліджує властивості знаків і знакових систем, походження, класифікацію, властивості і функції картографічних знаків та способів картографічного зображення;

г) представляє просторове розміщення об'єктів, їх форму, орієнтацію, взаєморозуміння та характеризує змістовну сутність зображуваних явищ і процесів, їх внутрішню структуру, якісні і кількісні характеристики.

5. Що являє собою «мова карти»?

а) вивчає правила побудови та використання систем, їхні структурні властивості та граматику мови карти;

б) вивчає стилі та чинники, які визначають вибирання образотворчих засобів відповідно до призначення та функцій картографічних знаків;

в) досліджує властивості знаків і знакових систем, походження, класифікацію, властивості і функції картографічних знаків та способів картографічного зображення;

г) представляє просторове розміщення об'єктів, їх форму, орієнтацію, взаєморозуміння та характеризує змістовну сутність зображуваних явищ і процесів, їх внутрішню структуру, якісні і кількісні характеристики.

6. Які основні функції виділяють у мові карти?

- а) комунікативну та системну;
- б) пізнавальну та комунікативну;
- в) змістовну та оглядову;
- г) конструктивну та оперативну.

7. При картографуванні просторові об'єкти (елементи) реального світу поділяються на ___ типи.

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5.

8. Просторові елементи реальної дійсності можна розділити за типами й ідентифікувати як...

- а) точки, лінії, області, поверхні;
- б) позамасштабні, лінійні, площинні, поверхневі;
- в) індивідуальні, сумарні, структурні, конкретні;
- г) точкові та лінійні об'єкти, позамасштабні, структурні.

9. У якому з рядків відповідей, йдеться про лінійні об'єкти картографування?

- а) розмір їх не виражають у масштабі карти, називають дискретними і вважають нульвимірними;
- б) просторові об'єкти, які визначаються набором послідовних пар плоских координат, а основним їх виміром слугує довжина;
- в) відтворюються серією пар плоских координат у спосіб, що має довжину і ширину;
- г) додавання до площинних об'єктів додаткового виміру перетворює їх на об'ємні об'єкти з можливістю визначення їх об'єму.

10. У якому із рядків відповідей йдеться про поверхні картографування?

- а) розмір їх не виражають у масштабі карти, називають дискретними і вважають нульвимірними;
- б) просторові об'єкти, які визначаються набором послідовних пар плоских координат, а основним їх виміром слугує довжина;

в) відтворюються серією пар плоских координат у спосіб, що має довжину і ширину;

г) додавання до площинних об'єктів додаткового виміру перетворює їх на об'ємні об'єкти з можливістю визначення їх об'єму.

11. У якому з рядків відповідей, йдеться про полігональні об'єкти картографування?

а) розмір їх не виражають у масштабі карти, називають дискретними і вважають нульвимірними;

б) просторові об'єкти, які визначаються набором послідовних пар плоских координат, а основним їх виміром слугує довжина;

в) відтворюються серією пар плоских координат у спосіб, що має довжину і ширину;

г) додавання до площинних об'єктів додаткового виміру перетворює їх на об'ємні об'єкти з можливістю визначення їх об'єму.

12. У якому з рядків відповідей, йдеться про точкові об'єкти картографування?

а) розмір їх не виражають у масштабі карти, називають дискретними і вважають нульвимірними;

б) просторові об'єкти, які визначаються набором послідовних пар плоских координат, а основним їх виміром слугує довжина;

в) відтворюються серією пар плоских координат у спосіб, що має довжину і ширину;

г) додавання до площинних об'єктів додаткового виміру перетворює їх на об'ємні об'єкти з можливістю визначення їх об'єму.

13. За просторовим розподілом об'єкти картографування, що знімають певний простір поділяються на _____ розподіл.

а) рівномірний та нерівномірний;

б) регулярний та нерегулярний;

в) згрупований (кластерний);

г) усі відповіді вірні.

14. Об'єкти картографування можуть бути ...

- а) конкретними;
- б) абстрактними;
- в) передбачуваними;
- г) усі відповіді вірні.

15. Як називаються ознаки, за якими на карті подано об'єкт картографування або його складові?

- а) знаки на карті;
- б) показники картографування;
- в) кластери;
- г) показники густоти.

16. Показники картографування об'єктів бувають....

- а) кількісними та якісними;
- б) абсолютними та відносними;
- в) аналітичними та синтетичними;
- г) усі відповіді правильні.

17. Показники, які характеризують об'єкти картографування, називаються ...

- а) одиницями картографування;
- б) моментними;
- в) інтервальними;
- г) абстрактними.

18. Які дві характерні ознаки притаманні всім об'єктам картографування?

- а) структура та індивідуальність;
- б) позиційність та атрибутивність;
- в) прямі та непрямі;
- г) основні та додаткові.

19. Зазначте рядок відповіді, в якому правильно трактується значення терміна «шкала вимірювання»?

- а) систематизація, або ж класифікація за певними ознаками об'єктів реального світу;
- б) підходи до вимірювання й оцінки параметрів об'єктів, які передають їх класифікації;
- в) відображення множин різних проявів якісної або кількісної властивості;
- г) впорядкована множина чисел або інша система логічно пов'язаних знаків.

20. У картографуванні розрізняють __ види (рівні) шкал вимірювання.

- а) 2; б) 3; в) 4; г) 5.

21. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про порядкову шкалу вимірювання у картографії.

а) відображає різномасштабність об'єктів за їх назвами, що дає змогу порівнювати якості об'єктів;

б) виражає порівняння об'єктів за їх якістю або можливістю використання з певною метою;

в) використовується для точніших кількісних оцінок і вимірювань, при цьому об'єкти розподіляються на групи, кожна з яких має певне значення або належить до певного інтервалу;

г) відображає порівняння величин атрибутів об'єктів з певним початком відліку.

22. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про номінальну шкалу вимірювання у картографії.

а) відображає різномасштабність об'єктів за їх назвами, що дає змогу порівнювати якості об'єктів;

б) виражає порівняння об'єктів за їх якістю або можливістю використання з певною метою;

в) використовується для точніших кількісних оцінок і вимірювань, при цьому об'єкти розподіляються на групи, кожна з яких має певне значення або належить до певного інтервалу;

г) відображає порівняння величин атрибутів об'єктів з певним початком відліку.

23. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про інтервальну шкалу вимірювання у картографії.

а) відображає різномасштабність об'єктів за їх назвами, що дає змогу порівнювати якості об'єктів;

б) виражає порівняння об'єктів за їх якістю або можливістю використання з певною метою;

в) використовується для точніших кількісних оцінок і вимірювань, при цьому об'єкти розподіляються на групи, кожна з яких має певне значення або належить до певного інтервалу;

г) відображає порівняння величин атрибутів об'єктів з певним початком відліку.

24. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про абсолютну шкалу вимірювання у картографії.

а) відображає різномасштабність об'єктів за їх назвами, що дає змогу порівнювати якості об'єктів;

б) виражає порівняння об'єктів за їх якістю або можливістю використання з певною метою;

в) використовується для точніших кількісних оцінок і вимірювань, при цьому об'єкти розподіляються на групи, кожна з яких має певне значення або належить до певного інтервалу;

г) відображає порівняння величин атрибутів об'єктів з певним початком відліку.

25. У якому рядку відповідей найбільш повно розкрито зміст терміна «картографічні умовні знаки»?

а) система умовних знаків, що дає можливість одночасно показати різні об'єкти, їх стан та особливості розміщення;

б) особлива мова, яка дає змогу не лише подати окремі відомості про об'єкти картографування;

в) графічні символи, за допомогою яких на карті передається вигляд об'єктів навколишнього світу, їхнє розташування, форма, розміри, якісні і кількісні характеристики;

г) видозмінені перспективні зображення предметів, яким надано певне змістовне значення.

26. Графічні символи карти за складністю рисунка та особливостями використання поділяються на...

а) значкові та лінійні;

б) графічні, буквені, цифрові;

в) площинні, лінійні, графічні, цифрові;

г) значкові, лінійні, заповнювальні, буквені й цифрові.

27. На які групи поділяються умовні позначення вживані на картах?

а) позамасштабні;

в) площинні;

б) лінійні;

г) усі відповіді правильні.

28. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про графічні змінні.

а) елементарні графічні засоби, використовувані для побудови знаків та знакових систем;

б) особлива мова, яка надає змогу не лише подати певні відомості про об'єкти картографування, але й наочно передати їх просторові розміщення;

в) головний зображуючий засіб для передавання якісних характеристик картографованих об'єктів;

г) елементи зображення, які сприймаються зором і умовно відображують об'єкти, процеси та явища навколишнього світу, моделюючи їх просторове розташування, якісні і кількісні характеристики.

29. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про кольоровий тон.

а) елементарні графічні засоби, використовувані для побудови знаків та знакових систем;

б) особлива мова, яка надає змогу не лише подати певні відомості про об'єкти картографування, але й наочно передати їх просторові розміщення;

в) головний зображуючий засіб для передавання якісних характеристик картографованих об'єктів;

г) елементи зображення, які сприймаються зором і умовно відображують об'єкти, процеси та явища навколишнього світу, моделюючи їх просторове розташування, якісні і кількісні характеристики.

30. Що розуміють під графічними засобами в картографії?

а) систему умовних позначень, що вживаються для передачі об'єктів та явищ, розрізняються характером просторової локалізації та розміщення;

б) комбінування способів і прийомів технічної і художньої графіки, що дозволяють здійснити вибраний спосіб картографування і спрямованість на передавання змісту створюваної карти;

в) елементарні графічні засоби, використовувані для побудови картографічних знаків та знакових систем;

г) уніфіковані системи кольорів та індексів, що використовуються в картографії.

31. Що розуміють під графічними засобами картографічного зображення?

а) систему умовних позначень, що вживаються для передачі об'єктів та явищ, розрізняються характером просторової локалізації та розміщення;

б) комбінування способів і прийомів технічної і художньої графіки, що дозволяють здійснити вибраний спосіб картографування і спрямованість на передання змісту створюваної карти;

в) елементарні графічні засоби, використовувані для побудови картографічних знаків та знакових систем;

г) уніфіковані системи кольорів та індексів, що використовуються в картографії.

32. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про спосіб якісного фону.

а) знаки, що застосовуються для зображення на карті реальних або абстрактних лінійних об'єктів, головним зображувальним засобом є лінія;

б) спосіб відображення на карті кількісних відмінностей усієї картографованої території, поділеної за обраними ознаками на частини, кожна з яких потім виділяють певним зображувальним засобом;

в) спосіб відображення якісних відмінностей явищ суцільного поширення, тому він стосується всієї поданої на карті території;

г) спосіб відображення на карті об'єктів безперервного поширення з використанням кривих ліній, які з'єднують точки з однаковим значенням певного кількісного показника.

33. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про спосіб лінійних знаків.

а) знаки, що застосовуються для зображення на карті реальних або абстрактних лінійних об'єктів, головним зображувальним засобом є лінія;

б) спосіб відображення на карті кількісних відмінностей усієї картографованої території, поділеної за обраними ознаками на частини, кожна з яких потім виділяють певним зображувальним засобом;

в) спосіб відображення якісних відмінностей явищ суцільного поширення, тому він стосується всієї поданої на карті території;

г) спосіб відображення на карті об'єктів безперервного поширення з використанням кривих ліній, які з'єднують точки з однаковим значенням певного кількісного показника.

34. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про спосіб ізоліній.

а) знаки, що застосовуються для зображення на карті реальних або абстрактних лінійних об'єктів, головним зображувальним засобом є лінія;

б) спосіб відображення на карті кількісних відмінностей усієї картографованої території, поділеної за обраними ознаками на частини, кожна з яких потім виділяють певним зображувальним засобом;

в) спосіб відображення якісних відмінностей явищ суцільного поширення, тому він стосується всієї поданої на карті території;

г) спосіб відображення на карті об'єктів безперервного поширення з використанням кривих ліній, які з'єднують точки з однаковим значенням певного кількісного показника.

35. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про спосіб кількісного фону.

а) знаки, що застосовуються для зображення на карті реальних або абстрактних лінійних об'єктів, головним зображувальним засобом є лінія;

б) спосіб відображення на карті кількісних відмінностей усієї картографованої території, поділеної за обраними ознаками на частини, кожна з яких потім виділяють певним зображувальним засобом;

в) спосіб відображення якісних відмінностей явищ суцільного поширення, тому він стосується всієї поданої на карті території;

г) спосіб відображення на карті об'єктів безперервного поширення з використанням кривих ліній, які з'єднують точки з однаковим значенням певного кількісного показника.

36. У якому рядку відповіді охарактеризовано спосіб картодіаграм?

а) характеризує об'єкти або явища картографування суцільного чи лінійного поширення за допомогою графіків або діаграм, які розміщуються на карті в місцях визначення параметрів цих об'єктів чи явищ;

б) за допомогою способу відображають абсолютні статистичні показники за одиницями територіального поділу діаграмними знаками;

в) використовується цей спосіб для показу відповідних статистичних показників за одиницями адміністративного поділу фоновим зафарбуванням чи штрихуванням;

г) застосовують для зображення на карті масових розосереджених об'єктів кількістю точок однакового або кількох розмірів, кожна з яких має певне числове значення.

37. У якому рядку відповіді охарактеризовано точковий спосіб?

а) характеризує об'єкти або явища картографування суцільного чи лінійного поширення за допомогою графіків або діаграм, які розміщуються на карті в місцях визначення параметрів цих об'єктів чи явищ;

б) за допомогою способу відображають абсолютні статистичні показники за одиницями територіального поділу діаграмними знаками;

в) використовується цей спосіб для показу відповідних статистичних показників за одиницями адміністративного поділу фоновим зафарбуванням чи штрихуванням;

г) застосовують для зображення на карті масових розосереджених об'єктів кількістю точок однакового або кількох розмірів, кожна з яких має певне числове значення.

38. У якому рядку відповіді охарактеризовано локалізованих діаграм?

а) характеризує об'єкти або явища картографування суцільного чи лінійного поширення за допомогою графіків або діаграм, які розміщуються на карті в місцях визначення параметрів цих об'єктів чи явищ;

б) за допомогою способу відображають абсолютні статистичні показники за одиницями територіального поділу діаграмними знаками;

в) використовується цей спосіб для показу відповідних статистичних показників за одиницями адміністративного поділу фоновим зафарбуванням чи штрихуванням;

г) застосовують для зображення на карті масових розосереджених об'єктів кількістю точок однакового або кількох розмірів, кожна з яких має певне числове значення.

39. У якому рядку відповіді охарактеризовано спосіб картограм?

а) характеризує об'єкти або явища картографування суцільного чи лінійного поширення за допомогою графіків або діаграм, які розміщуються на карті в місцях визначення параметрів цих об'єктів чи явищ;

б) за допомогою способу відображають абсолютні статистичні показники за одиницями територіального поділу діаграмними знаками;

в) використовується цей спосіб для показу відповідних статистичних показників за одиницями адміністративного поділу фоновим зафарбуванням чи штрихуванням;

г) застосовують для зображення на карті масових розосереджених об'єктів кількістю точок однакового або кількох розмірів, кожна з яких має певне числове значення.

40. У чому полягає суть способу поширеного фарбування?

а) дає змогу отримувати кількісні значення для будь-яких точок розташованих між ізолініями;

б) відображає конкретну площину, на якій розміщується об'єкт картографування;

в) використовують для показу відносних статистичних показників за одиницями адміністративного поділу;

г) використовують зазначений спосіб для характеристики об'єктів суцільного поширення на всій земній кулі.

ТЕМА 5. СПОСОБИ ЗОБРАЖЕННЯ РЕЛЬЄФУ

1. Як називаються шкали, що застосовуються для надання рельєфу в горизонталях більшої читабельності?

- а) шкали зростаючої насиченості;
- б) гіпсометричні шкали;
- в) колірні шкали;
- г) шкали гіпсометричного забарвлення.

2. Зазначте рядок відповіді, в якому правильно зазначено способи, що використовуються для зображення рельєфу на картах.

- а) світлотіньової пластики, псевдоізолінії, гіпсометричного забарвлення, ареалів;
- б) тіньової пластики, перспективного зображення гіпсометричного забарвлення, відмивання;
- в) відмивання, фізіографічний, тіньової пластики, локалізованих діаграм;
- г) пошарового фарбування, штрихів крутизни, ліній руху, освітлення горизонталей.

3. У якому із рядків відповідей розкрито сутність способу гіпсометричного зображення?

- а) спосіб картографічного зображення рельєфу земної поверхні та для морів і океанів, який полягає у пошаровому зафарбовуванні висотних ступенів відповідними для них кольорами або відтінками;
- б) пластичне, напівтонове зображення рельєфу шляхом накладання тіней темно-сірого, сіро-синього, коричневого тонів;
- в) спосіб зображення рельєфу, який ґрунтується на сприйнятті тіней, що створюють уявлення опуклих і увігнутих форм рельєфу;
- г) за допомогою цього способу є можливість показати різні форми рельєфу, площа яких виражається в масштабі карти, їх протяжність, складність орієнтування за сторонами горизонту тощо.

4. У якому із рядків відповідей розкрито сутність способу горизонталей?

а) спосіб картографічного зображення рельєфу земної поверхні та для морів і океанів, який полягає у пошаровому зафарбовуванні висотних ступенів відповідними для них кольорами або відтінками;

б) пластичне, напівтонове зображення рельєфу шляхом накладання тіней темно-сірого, сіро-синього, коричневого тонів;

в) спосіб зображення рельєфу, який ґрунтується на сприйнятті тіней, що створюють уявлення опуклих і увігнутих форм рельєфу;

г) за допомогою цього способу є можливість показати різні форми рельєфу, площа яких виражається в масштабі карти, їх протяжність, складність орієнтування за сторонами горизонту тощо.

5. У якому із рядків відповідей розкрито сутність способу штрихів?

а) спосіб картографічного зображення рельєфу земної поверхні та для морів і океанів, який полягає у пошаровому зафарбовуванні висотних ступенів відповідними для них кольорами або відтінками;

б) пластичне, напівтонове зображення рельєфу шляхом накладання тіней темно-сірого, сіро-синього, коричневого тонів;

в) спосіб зображення рельєфу, який ґрунтується на сприйнятті тіней, що створюють уявлення опуклих і увігнутих форм рельєфу;

г) за допомогою цього способу є можливість показати різні форми рельєфу, площа яких виражається в масштабі карти, їх протяжність, складність орієнтування за сторонами горизонту тощо.

6. У якому із рядків відповідей розкрито сутність способу відмивання?

а) спосіб картографічного зображення рельєфу земної поверхні та для морів і океанів, який полягає у пошаровому зафарбовуванні висотних ступенів відповідними для них кольорами або відтінками;

б) пластичне, напівтонове зображення рельєфу шляхом накладання тіней темно-сірого, сіро-синього, коричневого тонів;

в) спосіб зображення рельєфу, який ґрунтується на сприйнятті тіней, що створюють уявлення опуклих і увігнутих форм рельєфу;

г) за допомогою цього способу є можливість показати різні форми рельєфу, площа яких виражається в масштабі карти, їх протяжність, складність орієнтування за сторонами горизонту тощо.

7. У чому полягає сутність аналіфічного зображення рельєфу?

а) коли напівтонове зображення поверхні суші отримують фотографуванням тривимірної моделі місцевості за найсприятливішого напрямку освітлення;

б) у спільному друкуванні на одному й тому ж аркуші карти двох систем горизонталей – червоним і зеленим (синім) кольорами;

в) тривимірні плоскі малюнки, які передають пластику земної поверхні і зазвичай поєднуються з поздовжніми та поперечними розрізами які показують внутрішню геолого-геоморфологічну будову території;

г) сукупність висотних відміток Z , узятих у вузлах деякої мережі із координатами X, Y та закодованих у числовій формі.

8. Виділіть рядок відповіді, який характеризує цифрову модель рельєфу.

а) коли напівтонове зображення поверхні суші отримують фотографуванням тривимірної моделі місцевості за найсприятливішого напрямку освітлення;

б) у спільному друкуванні на одному й тому ж аркуші карти двох систем горизонталей – червоним і зеленим (синім) кольорами;

в) тривимірні плоскі малюнки, які передають пластику земної поверхні і зазвичай поєднуються з поздовжніми та поперечними розрізами, які показують внутрішню геолого-геоморфологічну будову території;

г) сукупність висотних відміток Z , узятих у вузлах деякої мережі із координатами X, Y та закодованих у числовій формі.

9. Виділіть рядок, який характеризує блокдіаграму рельєфу.

а) коли напівтонове зображення поверхні суші отримують фотографуванням тривимірної моделі місцевості за найсприятливішого напрямку освітлення;

б) у спільному друкуванні на одному й тому ж аркуші карти двох систем горизонталей – червоним і зеленим (синім) кольорами;

в) тривимірні плоскі малюнки, які передають пластику земної поверхні і зазвичай поєднуються з поздовжніми та поперечними розрізами, які показують внутрішню геолого-геоморфологічну будову території;

г) сукупність висотних відміток Z , узятих у вузлах деякої мережі із координатами X, Y та закодованих у числовій формі.

10. Виділіть рядок, який характеризує спосіб фото-рельєфу.

а) коли напівтонове зображення поверхні суші отримують фотографуванням тривимірної моделі місцевості за найсприятливішого напрямку освітлення;

б) у спільному друкуванні на одному й тому ж аркуші карти двох систем горизонталей – червоним і зеленим (синім) кольорами;

в) тривимірні плоскі малюнки, які передають пластику земної поверхні і зазвичай поєднуються з поздовжніми та поперечними розрізами, які показують внутрішню геолого-геоморфологічну будову території;

г) сукупність висотних відміток Z , узятих у вузлах деякої мережі із координатами X, Y та закодованих у числовій формі.

11. Скільки способів побудови цифрової моделі рельєфу виокремлюють у картографії?

- а) 2; б) 3; в) 4; г) 5.

12. На основі цифрової моделі рельєфу...

а) отримують висотні відмітки в точках перетину горизонталей із структурними лініями рельєфу;

б) отримують нерегулярне (випадкове) розміщення висотних відміток у вузлах довільної трикутної мережі, дані про які отримують при зніманнях на місцевості;

- в) виконують різноманітні розрахунки та перетворення, автоматично будують похідні морфометричні карти;
- г) отримують розміщення висотних відміток уздовж горизонталей або ізобар з певним кроком, тобто цифрування ізоліній по карті.

13. У якому рядку відповідей неправильно зазначено спосіб побудови цифрової моделі рельєфу?

- а) отримують висотні відмітки в точках перетину горизонталей із структурними лініями рельєфу;
- б) отримують нерегулярне (випадкове) розміщення висотних відміток у вузлах довільної трикутної мережі, дані про які отримують при зніманнях на місцевості;
- в) виконують різноманітні розрахунки та перетворення, автоматично будують похідні морфометричні карти;
- г) отримують розміщення висотних відміток уздовж горизонталей або ізобар з певним кроком, тобто цифрування ізоліній по карті.

14. Що розуміють під терміном «пояснювальні надписи»?

- а) надписи на карті, які позначають географічні, геологічні, соціально-економічні й інші поняття;
- б) різноманітні якісні, кількісні, хронологічні, геодезичні та інші надписи на карті, що слугують для позначення якісних особливостей об'єктів, які не відображаються умовними знаками;
- в) усі назви, терміни, пояснення, буквами й цифрові позначення розміщені на карті;
- г) усі відповіді правильні.

15. У якому рядку відповідей йдеться про назву «термін на карті»?

- а) надписи на карті, які позначають географічні, геологічні, соціально-економічні й інші поняття;
- б) різноманітні якісні, кількісні, хронологічні, геодезичні та інші надписи на карті, що слугують для позначення якісних особливостей об'єктів, які не відображаються умовними знаками;
- в) усі назви, терміни, пояснення, буквені й цифрові позначення, розміщені на карті;
- г) усі відповіді правильні.

16. З якими зі способів найчастіше застосовується спосіб гіпсометричного зображення?

- а) освітлення горизонталей;
- б) тіньової пластики;
- в) перспективного зображення;
- г) ізолоній.

17. Зазначте переваги способу відмивання перед способом штрихування.

- а) скорочує час підготовки картографічної продукції;
- б) дає зображення, близьке до реальної дійсності на об'ємних предметах;
- в) створює враження бічного висвітлення рельєфної моделі;
- г) усі відповіді правильні.

18. Як називаються лінії, що з'єднують точки однакової висоти над рівнем моря?

- а) ізогіпси;
- б) ізобати;
- в) ізодеми;
- г) ізобазис.

19. Як називаються лінії, що з'єднують точки однакових тектонічних піднять?

- а) ізогіпси;
- б) ізобати;
- в) ізодеми;
- г) ізобазис.

20. За якими ознаками різняться шрифти, що використовуються в надписах географічних карт?

- а) характером написання літер і цифр;
- б) розміром, накресленням, нахилом;
- в) зміною ширини проміжку між літерами, кольором;
- г) усі відповіді правильні.

ТЕМА 6. НАПИСИ НА ГЕОГРАФІЧНИХ КАРТАХ

1. Розділ картографії, в якому вивчаються географічні назви об'єктів, які відображаються на картах називається картографічною...

- а) семіотикою;
- б) сематикою;
- в) топонімікою;
- г) прагматикою.

2. Як називаються організації які займаються розробкою інструкцій з передачі іношомовних назв та вводять правила їх написання на картах?

- а) управління з геодезії та картографії;
- б) топонімічні комісії;
- в) видавничі комісії;
- г) редакційні комісії.

3. Які існують форми передачі на картах іношомовних назв?

- а) місцева офіційна та традиційна;
- б) фонетична та перекладна;
- в) транслітерація;
- г) усі відповіді правильні.

4. У якому з визначень йдеться про традиційну форму написання іноземного географічного найменування?

- а) відтворює звучання найменування, яке передається літерами алфавіту іншої мови;
- б) написання іноземною географічного найменування у формі, що відрізняється від оригіналу, але давно вкорінена в розмовній та літературній мові цієї країни;
- в) політерний перехід від одного алфавіту до іншого без врахування дійсної вимови найменування;
- г) написання географічного найменування державною мовою країни, де розташований цей об'єкт.

5. У якому з визначень йдеться про транслітераційну форму написання іноземного географічного найменування?

а) відтворює звучання найменування, яке передається літерами алфавіту іншої мови;

б) написання іноземною географічного найменування у формі, що відрізняється від оригіналу, але давно вкорінена в розмовній та літературній мові цієї країни;

в) політерний перехід від одного алфавіту до іншого без врахування дійсної вимови найменування;

г) написання географічного найменування державною мовою країни, де розташований цей об'єкт.

6. У якому з визначень йдеться про фонетичну форму написання іноземного географічного найменування?

а) відтворює звучання найменування, яке передається літерами алфавіту іншої мови;

б) написання іноземною географічного найменування у формі, що відрізняється від оригіналу, але давно вкорінена в розмовній та літературній мові цієї країни;

в) політерний перехід від одного алфавіту до іншого без врахування дійсної вимови найменування;

г) написання географічного найменування державною мовою країни, де розташований цей об'єкт.

7. У якому з визначень йдеться про місцеву офіційну форму написання іноземного географічного найменування?

а) відтворює звучання найменування, яке передається літерами алфавіту іншої мови;

б) написання іноземною географічного найменування у формі, що відрізняється від оригіналу, але давно вкорінена в розмовній та літературній мові цієї країни;

в) політерний перехід від одного алфавіту до іншого без врахування дійсної вимови найменування;

г) написання географічного найменування державною мовою країни, де розташований цей об'єкт.

8. Як називається вибір найпоширеніших назв і визначення їх написання тією мовою, на якій вони вживаються?

- а) міжнародна нормалізація топонімів;
- б) нормалізація найменувань;
- в) топонімічна генералізація;
- г) картографічна топоніміка.

9. В Україні забезпечення формування та реалізацією державної політики у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності здійснює...

- а) Інститут географії НАН України;
- б) ДНВП «Картографія»;
- в) Державна служба геодезії, картографії та кадастру;
- г) Кабінет Міністрів України.

10. Відповідно до чинного законодавства України присвоєння найменування географічному об'єкта має...

- а) відображати його характерні ознаки;
- б) враховувати особливості життя та діяльності населення на даній території;
- в) враховувати існуючу систему топонімів;
- г) усі відповіді правильні.

11. Хто може вносити пропозиції щодо присвоєння (перейменування) назв географічних об'єктів в Україні?

- а) органи державної влади та місцевого самоврядування;
- б) громадські організації та об'єднання;
- в) окремі особи;
- г) усі відповіді правильні.

12. Як називаються систематизовані, нормалізовані і постійно оновлюванні фонди назв?

- а) інформаційні топонімічні системи;
- б) каталоги географічних назв;
- в) репозитарії географічних назв;
- г) архіви топонімічних назв.

13. Автоматизована система обліку унормованих географічних назв, яка передбачає постійну актуалізацію за офіційними даними відомостей про найменування та перейменування географічних об'єктів, зміну їх статусу, категорії, або виду в Україні називається...

- а) державний реєстр географічних назв;
- б) національна палата з географічних назв;
- в) департамент містобудування та регіонального розвитку;
- г) федеральна служба з питань геології та картографії.

14. Шрифти, що використовуються на картах для підписів географічних назв, термінів та пояснювальних написів повинні бути:

- а) чіткими та читабельними на кольоровому тлі;
- б) придатними для відтворення при друці картографічної продукції;
- в) компактними та спів розмірними з масштабом карти;
- г) усі відповіді правильні.

15. Якщо картографічні шрифти використовуються як картографічні умовні позначення, то в цьому випадку вони відрізняються за ...

- а) розміром, малюнком, кольором;
- б) витонченістю накреслення літер та їх шириною;
- в) дизайном оформлення та естетичністю;
- г) нахилом літер та їх висотою.

16. Оберіть рядок відповіді, в якому йдеться про характер розміщення написів для площинних об'єктів картографування.

- а) підписуються поруч праворуч так, щоб написи розташовувались уздовж паралелей або горизонтально, тобто паралельно північній та південній рамці карти;
- б) знаки завжди розміщуються вздовж лінії, плавно повторюючи її вигини;
- в) розташовують уздовж довгої осі контуру, так щоб він простягався по всій площі, якщо об'єкт має вигнуті обриси, то відповідно згинається і напис;

г) надписи повинні розміщуватись компактно, не перетинаючи один одного, бути читабельними на кольоровому тлі, малюнок та кегель повинні підкреслювати значимість або величину об'єкта.

17. Оберіть рядок відповіді, в якому йдеться про характер розміщення написів для локалізованих у пунктах об'єктів картографування.

а) підписуються поруч праворуч так, щоб написи розташовувались уздовж паралелей або горизонтально, тобто паралельно північній та південній рамці карти;

б) знаки завжди розміщуються вздовж лінії, плавно повторюючи її вигини;

в) розташовують уздовж довгої осі контуру, так щоб він простягався по всій площі, якщо об'єкт має вигнуті обриси, то відповідно згинається і напис;

г) надписи повинні розміщуватись компактно, не перетинаючи один одного, бути читабельними на кольоровому тлі, малюнок та кегель повинні підкреслювати значимість або величину об'єкта.

18. Оберіть рядок відповіді, в якому йдеться про характер розміщення написів незалежно від характеру локалізації об'єктів картографування.

а) підписуються поруч праворуч так, щоб написи розташовувались уздовж паралелей або горизонтально, тобто паралельно північній та південній рамці карти;

б) знаки завжди розміщуються вздовж лінії, плавно повторюючи її вигини;

в) розташовують уздовж довгої осі контуру, так щоб він простягався по всій площі, якщо об'єкт має вигнуті обриси, то відповідно згинається і напис;

г) надписи повинні розміщуватись компактно, не перетинаючи один одного, бути читабельними на кольоровому тлі, малюнок та кегель повинні підкреслювати значимість або величину об'єкта.

19. *Оберіть рядок відповіді, в якому йдеться про характер розміщення написів для лінійних об'єктів картографування.*

а) підписуються поруч праворуч так, щоб написи розташовувались уздовж паралелей або горизонтально, тобто паралельно північній та південній рамці карти;

б) знаки завжди розміщуються вздовж лінії, плавно повторюючи її вигини;

в) розташовують уздовж довгої осі контуру, так щоб він простягався по всій площі, якщо об'єкт має вигнуті обриси, то відповідно згинається і напис;

г) надписи повинні розміщуватись компактно, не перетинаючи один одного, бути читабельними на кольоровому тлі, малюнок та кегель повинні підкреслювати значимість або величину об'єкта.

20. *Як називаються складові географічних елементів, що містить повний перелік елементів картографування, розташованих в алфавітному порядку, що супроводжуються відповідною системою індексів ?*

а) каталог назв;

б) спеціальний вказівник;

в) зміст;

г) перелік об'єктів картографування.

ТЕМА 7. КАРТОГРАФІЧНА ГЕНЕРАЛІЗАЦІЯ

1. Зазначте рядок відповіді, в якому правильно трактується зміст терміна «картографічна генералізація».

а) процес узагальнення якісних і кількісних характеристик картографованих об'єктів, заміні індивідуальних понять узагальненими, відволіканням від частковості і деталей заради чіткого зображення головних рис просторового розміщення;

б) відбір і узагальнення зображуваних на карті об'єктів відповідно до їх призначення, масштабу, змісту й особливостей картографованої території;

в) невід'ємна властивість усіх картографічних зображень, що полягає в передачі на карті основних, типових рис об'єктів, їх характерних особливостей і взаємозв'язків;

г) один із проявів процесу абстрагування відображеної на карті дійсності, яка сприяє формуванню і втіленню в картографічній формі нових понять і наукових абстракцій.

2. Розкрийте, у чому полягає зміст прояву картографічної генералізації.

а) процес узагальнення якісних і кількісних характеристик картографованих об'єктів, заміні індивідуальних понять узагальненими, відволіканням від частковості і деталей заради чіткого зображення головних рис просторового розміщення;

б) відбір і узагальнення зображуваних на карті об'єктів відповідно до їх призначення, масштабу, змісту й особливостей картографованої території;

в) невід'ємна властивість усіх картографічних зображень, що полягає в передачі на карті основних, типових рис об'єктів, їх характерних особливостей і взаємозв'язків;

г) один із проявів процесу абстрагування відображеної на карті дійсності, яка сприяє формуванню і втіленню в картографічній формі нових понять і наукових абстракцій.

3. У якому із рядків відповідей йдеться про науково-філософське трактування терміна «картографічна генералізація»?

а) процес узагальнення якісних і кількісних характеристик картографованих об'єктів, заміні індивідуальних понять

узагальненими, відволіканням від частковості і деталей заради чіткого зображення головних рис просторового розміщення;

б) відбір і узагальнення зображуваних на карті об'єктів відповідно до їх призначення, масштабу, змісту й особливостей картографованої території;

в) невід'ємна властивість усіх картографічних зображень, що полягає в передачі на карті основних, типових рис об'єктів, їх характерних особливостей і взаємозв'язків;

г) один із проявів процесу абстрагування відображеної на карті дійсності, яка сприяє формуванню і втіленню в картографічній формі нових понять і наукових абстракцій.

4. Які чинники впливають на картографічну генералізацію?

а) призначення, тематика і тип карти;

б) вивченість та особливості картографічних об'єктів;

в) оформлення та масштаб карти;

г) усі відповіді правильні.

5. У чому проявляється вплив особливостей картографованих об'єктів на картографічну генералізацію?

а) при переході від більшого зображення до більш дрібного скорочується площа карти;

б) визначають, які елементи слід показувати на карті найдосконаліше, а які можна дещо узагальнити або зняти зовсім;

в) позначається в необхідності передати на карті своєрідність, притаманні та характерні елементи об'єктів або територій;

г) цей фактор тісно пов'язаний з якістю і повнотою використовуваних при картографуванні джерел.

6. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про вплив на генералізацію вивченості об'єкта картографування.

а) при переході від більшого зображення до більш дрібного скорочується площа карти;

б) визначають, які елементи слід показувати на карті найдосконаліше, а які можна дещо узагальнити або зняти зовсім;

в) позначається в необхідності передати на карті своєрідність, притаманні та характерні елементи об'єктів або територій;

г) цей фактор тісно пов'язаний з якістю і повнотою використовуваних при картографуванні джерел.

7. У чому проявляється вплив масштабу карти на генералізацію?

а) при переході від більшого зображення до більш дрібного скорочується площа карти;

б) визначають, які елементи слід показувати на карті найдосконаліше, а які можна дещо узагальнити або зняти зовсім;

в) позначається в необхідності передати на карті своєрідність, притаманні та характерні елементи об'єктів або територій;

г) цей фактор тісно пов'язаний з якістю і повнотою використовуваних при картографуванні джерел.

8. У чому проявляється вплив тематики типу карт на генералізацію?

а) при переході від більшого зображення до більш дрібного скорочується площа карти;

б) визначають, які елементи слід показувати на карті найдосконаліше, а які можна дещо узагальнити або зняти зовсім;

в) позначається в необхідності передати на карті своєрідність, притаманні та характерні елементи об'єктів або територій;

г) цей фактор тісно пов'язаний з якістю і повнотою використовуваних при картографуванні джерел.

9. Які прояви генералізації наявні на карті спільно або у тісній комбінації?

а) узагальнення якісних і кількісних характеристик;

б) перехід від простих понять до складних та відбір об'єктів;

в) узагальнення абрисів, об'єднання виділів та зсув елементів зображення;

г) усі відповіді правильні.

10. У якому рядку відповіді йдеться про узагальнення абрисів при картографічній генералізації?

а) один із проявів геометричної сторони генералізації, пов'язаний із групуванням або ж злиттям контурів;

б) означає необхідність обмеження змісту карти тільки об'єктами, необхідними з точки зору її призначення, масштабу і тематики та зняття інших менш значущих об'єктів;

в) означає зняття дрібних деталей зображення, відмову від незначних вигинів контурів, виправлення кордонів;

г) відбувається за рахунок скорочення відмінностей об'єктів, що завжди пов'язано з узагальненням і укрупненням класифікаційних ознак, із переходом від простих понять до складних.

11. У якому рядку відповіді, йдеться про узагальнення якісних характеристик при картографічній генералізації?

а) один із проявів геометричної сторони генералізації, пов'язаний із групуванням або ж злиттям контурів;

б) означає необхідність обмеження змісту карти тільки об'єктами, необхідними з точки зору її призначення, масштабу і тематики та зняття інших менш значущих об'єктів;

в) означає зняття дрібних деталей зображення, відмову від незначних вигинів контурів, виправлення кордонів;

г) відбувається за рахунок скорочення відмінностей об'єктів, що завжди пов'язано з узагальненням і укрупненням класифікаційних ознак, із переходом від простих понять до складних.

12. У якому рядку відповіді йдеться про вибір об'єктів картографування при картографічній генералізації?

а) один із проявів геометричної сторони генералізації, пов'язаний із групуванням або ж злиттям контурів;

б) означає необхідність обмеження змісту карти тільки об'єктами, необхідними з точки зору її призначення, масштабу і тематики та зняття інших менш значущих об'єктів;

в) означає зняття дрібних деталей зображення, відмову від незначних вигинів контурів, виправлення кордонів;

г) відбувається за рахунок скорочення відмінностей об'єктів, що завжди пов'язано з узагальненням і укрупненням класифікаційних ознак, із переходом від простих понять до складних.

13. У якому рядку відповіді, йдеться про об'єднання виділів при картографічній генералізації?

а) один із проявів геометричної сторони генералізації, пов'язаний із групуванням або ж злиттям контурів;

б) означає необхідність обмеження змісту карти тільки об'єктами, необхідними з точки зору її призначення, масштабу і тематики та зняття інших менш значущих об'єктів;

в) означає зняття дрібних деталей зображення, відмову від незначних вигинів контурів, виправлення кордонів;

г) відбувається за рахунок скорочення відмінностей об'єктів, що завжди пов'язано з узагальненням і укрупненням класифікаційних ознак, із переходом від простих понять до складних.

14. Зазначте рядок відповіді, в якому зазначено вплив картографічної генералізації на зсув елементів зображення.

а) означає, що на генералізованій карті залишають деякі особливості важливі зі смислової точки зору об'єкти, які через малі розміри були би виключені, і при цьому дещо перебільшують їх зображення;

б) пов'язані зазвичай із узагальненням абрисів і об'єднанням контурів, при яких неминучі невеликі зміщення деяких об'єктів щодо їх справжнього стану;

в) вид генералізації, пов'язаний із введенням інтегрованих понять і збірних позначень;

г) проявляється в укрупненні шкал, переході від безперервних шкал до більш узагальнених ступінчатих, від рівномірних – до нерівномірних.

15. Зазначте рядок відповіді, в якому зазначено вплив картографічної генералізації на утрирування показників зображення.

а) означає, що на генералізованій карті залишають деякі особливо важливі зі смислової точки зору об'єкти, які через малі розміри були би виключені, і при цьому дещо перебільшують їх зображення;

б) пов'язані зазвичай із узагальненням абрисів і об'єднанням контурів, при яких неминучі невеликі зміщення деяких об'єктів щодо їх справжнього стану;

в) вид генералізації, пов'язаний із введенням інтегрованих понять і збірних позначень;

г) проявляється в укрупненні шкал, переході від безперервних шкал до більш узагальнених ступінчатих, від рівномірних – до нерівномірних.

16. Зазначте рядок відповіді, в якому зазначено вплив картографічної генералізації на перехід від простих до складних понять.

а) означає, що на генералізованій карті залишають деякі особливо важливі зі смислової точки зору об'єкти, які через малі розміри були би виключені, і при цьому дещо перебільшують їх зображення;

б) пов'язані зазвичай із узагальненням абрисів і об'єднанням контурів, при яких неминучі невеликі зміщення деяких об'єктів щодо їх справжнього стану;

в) вид генералізації, пов'язаний із введенням інтегрованих понять і збірних позначень;

г) проявляється в укрупненні шкал, переході від безперервних шкал до більш узагальнених ступінчатих, від рівномірних – до нерівномірних.

17. Зазначте рядок відповіді в якому зазначено вплив картографічної генералізації на узагальнення кількісних характеристик.

а) означає, що на генералізованій карті залишають деякі особливо важливі зі смислової точки зору об'єкти, які через малі розміри були би виключені, і при цьому дещо перебільшують їх зображення;

б) пов'язані зазвичай із узагальненням абрисів і об'єднанням контурів при яких неминучі невеликі зміщення деяких об'єктів щодо їх справжнього стану;

в) вид генералізації, пов'язаний із введенням інтегрованих понять і збірних позначень;

г) проявляється в укрупненні шкал, переході від безперервних шкал до більш узагальнених ступінчатих, від рівномірних – до нерівномірних.

18. Що розуміють під терміном «ценз відбору в картографії»?

а) обмеження змісту карти тільки об'єктами, необхідними з точки зору її призначення, масштабу і тематики та зняття інших, менш значущих об'єктів;

б) обмежувальний параметр, який вказує величину або значимість об'єктів, що зберігаються при генералізації;

в) показник, що визначає прийнятність ступенів відбору, середнє на одиницю площі значення об'єктів, які зберігаються при генералізації;

г) обмежувальне значення, що показує кількість об'єктів, масштаб та способи зображення, які повинні зберігатися на карті.

19. У якому рядку відповіді йдеться про термін «вибір об'єктів на карті»?

а) обмеження змісту карти тільки об'єктами, необхідними з точки зору її призначення, масштабу і тематики та зняття інших, менш значущих об'єктів;

б) обмежувальний параметр, який вказує величину або значимість об'єктів, що зберігаються при генералізації;

в) показник, що визначає прийнятність ступенів відбору, середнє на одиницю площі значення об'єктів, які зберігаються при генералізації;

г) обмежувальне значення, що показує кількість об'єктів, масштаб та способи зображення, які повинні зберігатися на карті.

20. Зазначте відповідь, яка описує показник «норма відбору» у картографії.

а) обмеження змісту карти тільки об'єктами, необхідними з точки зору її призначення, масштабу і тематики та зняття інших, менш значущих об'єктів;

б) обмежувальний параметр, який вказує величину або значимість об'єктів, що зберігаються при генералізації;

в) показник, що визначає прийнятність ступенів відбору, середнє на одиницю площі значення об'єктів, які зберігаються при генералізації;

г) обмежувальне значення, що показує кількість об'єктів, масштаб та способи зображення, які повинні зберігатися на карті.

21. У чому проявляється геометрична сторона генералізації узагальнених абрисів у картографії?

а) згладжуванні невеликих звивин річок і берегових ліній;

б) виключенням вигинів горизонталей, якими наносяться дрібні ерозійні врізи;

в) спрощенні геологічних кордонів, що характеризують дрібну складчатість;

г) усі відповіді правильні.

22. Що означає узагальнення абрисів при картографічній генералізації?

а) прояв геометричної сторони генералізації, пов'язаний із групуванням та злиттям контурів;

б) зняття дрібних деталей зображення, відмова від невеликих вигинів контурів, виправлення кордонів;

в) передбачає узагальнення абрисів і об'єднання контурів, при яких неминучі невеликі зміщення окремих об'єктів щодо їх справжнього стану;

г) означає, що на генералізованій карті залишають деякі особливо важливі зі смислової точки зору об'єкти, які через малі розміри за умовами цензу відбору були би виключені.

23. Що означає утрирування об'єктів при картографічній генералізації?

а) прояв геометричної сторони генералізації, пов'язаний із групуванням та злиттям контурів;

б) зняття дрібних деталей зображення, відмова від невеликих вигинів контурів, виправлення кордонів;

в) передбачає узагальнення абрисів і об'єднання контурів, при яких неминучі невеликі зміщення окремих об'єктів щодо їх справжнього стану;

г) означає, що на генералізованій карті залишають деякі особливо важливі зі смислової точки зору об'єкти, які через малі розміри за умовами цензу відбору були би виключені.

24. Що означає зсув елементів зображення при картографічній генералізації?

а) прояв геометричної сторони генералізації, пов'язаний із групуванням та злиттям контурів;

б) зняття дрібних деталей зображення, відмова від невеликих вигинів контурів, виправлення кордонів;

в) передбачає узагальнення абрисів і об'єднання контурів, при яких неминучі невеликі зміщення окремих об'єктів щодо їх справжнього стану;

г) означає, що на генералізованій карті залишають деякі особливо важливі зі смислової точки зору об'єкти, які через малі розміри за умовами цензу відбору були би виключені.

25. У якому рядку відповідей йдеться про узагальнення абрисів при генералізації картографічних об'єктів?

а) прояв геометричної сторони генералізації, пов'язаний із групуванням та злиттям контурів;

б) зняття дрібних деталей зображення, відмова від невеликих вигинів контурів, виправлення кордонів;

в) передбачає узагальнення абрисів і об'єднання контурів, при яких неминучі невеликі зміщення окремих об'єктів щодо їх справжнього стану;

г) означає, що на генералізованій карті залишають деякі особливо важливі зі смислової точки зору об'єкти, які через малі розміри за умовами цензу відбору були би виключені.

26. Якщо на карті графічно правильно передані взаємні співвідношення об'єктів, їх характерні особливості та підпорядкованість, то це називається...

а) геометричною точністю карти;

б) змістовністю карти;

в) генералізацією легенди;

г) географічною достовірністю генералізації.

27. Як називається ступінь відповідності положення об'єктів на карті їх дійсному стану на місцевості?

- а) геометричною точністю карти;
- б) змістовністю карти;
- в) геометричною стороною генералізації;
- г) показом об'єктів із перебільшенням.

28. Зазначте рядок відповіді в якому правильно сформульовано зміст головної вимоги географічно достовірної генералізації.

- а) однакова деталізація якісних і кількісних характеристик та єдність підходів до узагальнення контурів;
- б) науково обґрунтований показ просторової структури і взаємозв'язків явищ;
- в) графічно правильний відбір і узагальнення самого картографічного малюнка при передачі морфології та генезису зображуваних об'єктів;
- г) науково обґрунтоване узагальнення легенди, оптимальний відбір знаків і образотворчих засобів.

29. Об'єкти, що локалізовані в пунктах, зображують за допомогою...

- а) ізоліній;
- б) точок;
- в) значків;
- г) локалізованих діаграм.

30. За допомогою способу картограм на картах відображаються лише...

- а) площинні об'єкти;
- б) несучільні вибіркові характеристики території;
- в) розосереджені об'єкти;
- г) відносні показники.

ТЕМА 8. КАРТОГРАФІЧНЕ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

1. Що належить до джерел картографічної інформації?

- а) астрономо-геодезичні, кадастрові дані та дані дистанційного зондування;
- б) загальногеографічні, тематичні карти та плани;
- в) дані натурних спостережень та вимірювань, економіко-статистичні дані, цифрові моделі, літературні та текстові джерела;
- г) усі відповіді правильні.

2. Зазначте рядок відповіді, у якому допущено помилку щодо класифікації джерел картографічної інформації.

- а) матеріали моніторингу, картографічна генералізація просторово-часова подібність картографічного зображення;
- б) астрономо-геодезичні, кадастрові дані та дані дистанційного зондування;
- в) загальногеографічні, тематичні карти та плани;
- г) дані натурних спостережень та вимірювань, економіко-статистичні дані, цифрові моделі, літературні та текстові джерела

3. Залежно від тематики та призначення створюваного картографічного твору джерела інформації виступають як ...

- а) основні;
- б) додаткові;
- в) допоміжні;
- г) усі відповіді правильні.

4. Джерела, що залучаються для картографування, поділяються на...

- а) сучасні та ретроспективні;
- в) первинні, вторинні, сучасні, ретроспективні;
- б) перспективні та вторинні;
- г) історичні, сучасні, динамічні, прагматичні; стаціонарні.

5. Первинні та вторинні джерела картографічної інформації розрізняються за...

- а) рівнями достовірності та точності;
- б) ступенем узагальнення та генералізації;
- в) станом картографованих об'єктів;

г) вибором картографічної проекції та послідовністю розташування матеріалів.

6. У якому рядку відповідей неправильно зазначено перелік астрономо-геодезичних даних, що використовуються як джерела картографічної інформації?

- а) результати астрономічних спостережень та гравіметричних вимірювань;
- б) гідро-метеорологічні спостереження та інвентеризаційні матеріали;
- в) дані триангуляції, трилатерації та полігонометрії;
- г) нівелювання на місцевості.

7. Які із переваг притаманні глобальним системам позиціонування (GPS), що залучаються до створення геодезичних мереж?

- а) дозволяють визначити координати будь-якої точки на місцевості без проведення наземних геодезичних вимірювань;
- б) не вимагають прокладення ходів між пунктами триангуляції;
- в) збільшують продуктивність координатної прив'язки точок спостереження та місцевості;
- г) усі відповіді правильні.

8. У чому полягає значення загальногеографічних карт як картографічних джерел?

- а) служать основою нанесення тематичного змісту;
- б) забезпечують географічну достовірність картографування;
- в) служать джерелом для створення дрібномасштабних карт;
- г) усі відповіді правильні.

9. В якому із рядків відповідей йдеться про роль тематичних карт як один із видів джерел картографічної інформації?

- а) є джерелом для створення дрібномасштабних карт, при цьому карти однієї тематики використовуються для складання карт суміжної тематики;

б) з документальною точністю відображають розміщення, якісні і кількісні характеристики явищ і природних ресурсів, дають їх соціально-економічну оцінку і містять рекомендації щодо їх раціонального використання;

в) використовують як джерела при складанні будь-яких тематичних карт і служать основою нанесення тематичного змісту, створюються за нормативними документами, в стандартній системі умовних знаків;

г) необхідні для створення координатної основи карт, а також для обчислення розмірів фігури Землі і розрахунку параметрів земного еліпсоїда.

10. В якому із рядків відповідей йдеться про астрономо-геодезичні дані як один із видів джерел картографічної інформації?

а) є джерелом для створення дрібномасштабних карт, при цьому карти однієї тематики використовуються для складання карт суміжної тематики;

б) з документальною точністю відображають розміщення, якісні і кількісні характеристики явищ і природних ресурсів, дають їх соціально-економічну оцінку і містять рекомендації щодо їх раціонального використання;

в) використовують як джерела при складанні будь-яких тематичних карт і служать основою нанесення тематичного змісту, створюються за нормативними документами, в стандартній системі умовних знаків;

г) необхідні для створення координатної основи карт, а також для обчислення розмірів фігури Землі і розрахунку параметрів земного еліпсоїда.

11. В якому із рядків відповідей йдеться про кадастрові карти і плани як один із видів джерел картографічної інформації?

а) є джерелом для створення дрібномасштабних карт, при цьому карти однієї тематики використовуються для складання карт суміжної тематики;

б) з документальною точністю відображають розміщення, якісні і кількісні характеристики явищ і природних ресурсів,

дають їх соціально-економічну оцінку і містять рекомендації щодо їх раціонального використання;

в) використовують як джерела при складанні будь-яких тематичних карт і служать основою нанесення тематичного змісту, створюються за нормативними документами, в стандартній системі умовних знаків;

г) необхідні для створення координатної основи карт, а також для обчислення розмірів фігури Землі і розрахунку параметрів земного еліпсоїда.

12. В якому із рядків відповідей йдеться про загально-картографічні карти як один із видів джерел картографічної інформації?

а) є джерелом для створення дрібномасштабних карт, при цьому карти однієї тематики використовуються для складання карт суміжної тематики;

б) з документальною точністю відображають розміщення, якісні і кількісні характеристики явищ і природних ресурсів, дають їх соціально-економічну оцінку і містять рекомендації щодо їх раціонального використання;

в) використовують як джерела при складанні будь-яких тематичних карт і служать основою нанесення тематичного змісту, створюються за нормативними документами, в стандартній системі умовних знаків;

г) необхідні для створення координатної основи карт, а також для обчислення розмірів фігури Землі і розрахунку параметрів земного еліпсоїда.

13. У чому полягають переваги дистанційного зондування перед іншими джерелами складання карт?

а) забезпечують економічніше картографування великих та важкодоступних територій;

б) зумовили появу фото-карти і супутникових карт різнопланових характеристик земної поверхні;

в) можливість повтору із заданою періодичністю, що забезпечує динамічне картографування та моніторингу явищ і процесів;

г) усі відповіді правильні.

14. Результат покадрової реєстрації на плівку сонячного випромінювання, відбитого земними об'єктами, називається...

- а) космічним сканерним зніманням;
- б) фотографічним знімком;
- в) космічним конвергентним зніманням;
- г) фото схемою.

15. Зазначте найважливішу з особливостей картографічно-навігаційної програми SAS Планета.

- а) зручність при користуванні;
- б) у меню програми безліч онлайн-карт та супутникових знімків;
- в) можливість швидкого перегляду одночасно супутникових знімків, перемикаючись між ними в меню;
- г) безкоштовність програми та можливість використання в телефонах, планшетах, комп'ютерах і ноутбуках.

16. Зазначте рядок у відповіді, в якому йдеться про радіолокаційні знімки.

- а) знімки, що отримують у видимому та ближньому інфрачервоному діапазонах, але їх якість поступається фотознімкам, а оперативність і цифрова форма передачі інформації в режимі реального часу – їхня перевага;
- б) отримують при активному методі знімання, коли антена знімальної системи генерує радіовипромінювання, яке відбивається поверхнею та уловлюється реєструючою апаратурою;
- в) отримують у короткохвильовому радіодіапазоні з використанням принципу механічного сканування;
- г) їх отримують, коли одна й та сама ж територія одночасно фотографується або сканується в кількох зонах спектра.

17. Зазначте рядок у відповіді, в якому йдеться про мікрохвильові радіометричні знімки.

- а) знімки, що отримують у видимому та ближньому інфрачервоному діапазонах, але їх якість поступається

фотознімкам, а оперативність і цифрова форма передачі інформації в режимі реального часу – їхня перевага;

б) отримують при активному методі знімання, коли антена знімальної системи генерує радіовипромінювання, яке відбивається поверхнею та уловлюється реєструючою апаратурою;

в) отримують у короткохвилювому радіодіапазоні з використанням принципу механічного сканування;

г) їх отримують, коли одна й та сама ж територія одночасно фотографується або сканується в кількох зонах спектра.

18. Зазначте рядок у відповіді, в якому йдеться про сканерні зображення.

а) знімки, що отримують у видимому та ближньому інфрачервоному діапазонах, але їх якість поступається фотознімкам, а оперативність і цифрова форма передачі інформації в режимі реального часу – їхня перевага;

б) отримують при активному методі знімання, коли антена знімальної системи генерує радіовипромінювання, яке відбивається поверхнею та уловлюється реєструючою апаратурою;

в) отримують у короткохвилювому радіодіапазоні з використанням принципу механічного сканування;

г) їх отримують, коли одна й та сама ж територія одночасно фотографується або сканується в кількох зонах спектра.

19. За локацією дані безпосередніх (натурних) спостережень, як фактичний матеріал для складання будь-яких тематичних карт, розподіляють на...

а) ключові та стаціонарні;

б) точкові та маршрутні;

в) довготривалі та короткотривалі;

г) площинні, точкові, гіперспектральні.

20. Особливим видом джерел картографічної інформації є теоретичні та емпіричні закономірності розвитку та розміщення об'єктів картографування, які дозволяють...

а) згрупувати фактичні матеріал і теоретичні положення для здійснення подальшої виробничо-картографічної діяльності;

б) здійснювати збір, зберігання обробку, поширення даних різних установ та організацій;

в) контролювати наявну інформацію, а при необхідності поширювати картографування на мало вивчені території шляхом опису математичними залежностями;

г) використання єдиної програму та методу, що забезпечує однотипність картографічної інформації.

ТЕМА 9. ПРОЕКТУВАННЯ, СКЛАДАННЯ ТА ВИДАННЯ КАРТОГРАФІЧНИХ ТВОРІВ.

1. *Про який із шляхів створення топографічних і тематичних карт йдеться: «Виконують державні топографо-геодезичні служби силами виробничих підприємств за відповідними державними і відомчими інструкціями, що визначають вимоги до карт та їх зміст і весь порядок ведення знімальних робіт?»*

- а) камеральне картографування;
- б) польове картографування;
- в) підготовку програми карти;
- г) лабораторне складання карт.

2. *«Полягає в обробці даних польових знімачь, зведені та узагальнені великомасштабних карт і матеріалів дешифрування, синтезі експериментальних спостережень та інших джерел відповідно за змістом і призначенням створеної карти, серії карт або атласу» відображає зміст _____.*

- а) камерального картографування;
- б) проведення польових знімально-картографічних робіт;
- в) підготовки до видання картографічної продукції;
- г) редагування матеріалів польового картографування.

3. *Зі скількох етапів складається процес камерального картографування (робіт)?*

- а) 2; б) 3; в) 4; г) 5.

4. *Для якого із етапів камерального картографування (робіт) притаманні такі процеси: «Включає підготовку та обробку джерел, розробку математичної основи, змісту та легенди карти, проведення генералізації, оформлення, редагування карти і коректури на всіх стадіях складання?»*

- а) першого етапу камеральної роботи;
- б) польового топографічного картографування;
- в) другого етапу камерального картографування;
- г) для всіх вище зазначених етапів.

5. На завершальному етапі (підготовці до видання та розмноження карти) здійснюються такі процеси:

- а) виготовлення видавничих оригіналів;
- б) виготовлення друкованих форм і отримання проб;
- в) редагування, коректура та тиражування карти;
- г) усі зазначені вище процеси.

6. Вкажіть рядок відповіді в якому правильно розписано основні розділи програми для створення картографічних творів.

- а) призначення карти, інформаційна база, математична основа;
- б) зміст карти, способи зображення, їх оформлення, принципи генералізації;
- в) джерела та вказівки до використання, географічна характеристика території та технологію виготовлення карти;
- г) усі вище зазначені відповіді.

7. Що передбачає розробка змісту карти?

- а) формування загальних принципів картографування;
- б) визначення конкретних елементів змісту;
- в) вибір способів якісної або кількісної характеристики елементів змісту;
- г) усі вище зазначені відповіді.

8. Виберіть із запропонованих нижче рядок відповіді в якому найповніше вказано, що повинна містити програма карти.

- а) графічні матеріали повинні бути представлені в графічній, текстовій та цифровій формах;
- б) перелік джерел, баз цифрової інформації, характеристику їх надійності, доступності та рекомендації щодо послідовності використання;
- в) програми окремих карт, технічні прийоми складання і видання, використовувані технології;
- г) вказівки до генералізації, способи зображення, відомості про кольори, шрифти та елементи комп'ютерної графіки.

9. Якими складовими може доповнюватись програма карти?

- а) графічними додатками та планово-економічним кошторисом витрат на її створення;
- б) узагальненнями у вигляді настанов та інструкцій;
- в) вказівками до генералізації;
- г) картами-врізками, масштабом, графічними додатками.

10. Що передбачає «наскрізний» процес узгодження елементів змісту карт та атласів?

- а) взаємозв'язок окремих елементів географічної основи;
- б) узгодження основи і елементів тематичного змісту різних тематичних шарів;
- в) узгодження різних карт у складі серії або атласу;
- г) усі разом вищезазначені відповіді.

11. Зазначте рядок відповіді, в якому розкрито зміст поняття «авторський оригінал карти».

- а) початковий абрис карти, що відображає загальну ідею карти і легенди, що виконані схематично, без дотримання деяких картографічних правил із можливими відступами від прийнятих умовних знаків;
- б) карта, що виконана на географічній основі й точно передає зміст, але складена не в суворій відповідності з технічними умовами графічного зображення;
- в) рукописна карта, виконана в повній відповідності з легендою й необхідною точністю, повнотою та детальністю;
- г) точний та повний за змістом оригінал карти, складений з урахуванням усіх правил і вимог із високою графічною якістю.

12. Зазначте рядок відповіді, в якому розкрито зміст поняття «авторський ескіз карти».

- а) початковий абрис карти, що відображає загальну ідею карти і легенди, що виконані схематично, без дотримання деяких картографічних правил із можливими відступами від прийнятих умовних знаків;

б) карта, що виконана на географічній основі й точно передає зміст, але складена не в суворій відповідності з технічними умовами графічного зображення;

в) рукописна карта, виконана в повній відповідності з легендою й необхідною точністю, повнотою та детальністю;

г) точний та повний за змістом оригінал карти, складений з урахуванням усіх правил і вимог із високою графічною якістю.

13. Зазначте рядок відповіді, в якому розкрито зміст поняття «складальний оригінал карти».

а) початковий абрис карти, що відображає загальну ідею карти і легенди, що виконані схематично, без дотримання деяких картографічних правил із можливими відступами від прийнятих умовних знаків;

б) карта, що виконана на географічній основі й точно передає зміст, але складена не в суворій відповідності з технічними умовами графічного зображення;

в) рукописна карта, виконана в повній відповідності з легендою й необхідною точністю, повнотою та детальністю;

г) точний та повний за змістом оригінал карти, складений з урахуванням усіх правил і вимог із високою графічною якістю.

14. Зазначте рядок відповіді, в якому розкрито зміст поняття «авторський макет карти».

а) початковий абрис карти, що відображає загальну ідею карти і легенди, що виконані схематично, без дотримання деяких картографічних правил із можливими відступами від прийнятих умовних знаків;

б) карта, що виконана на географічній основі й точно передає зміст, але складена не в суворій відповідності з технічними умовами графічного зображення;

в) рукописна карта, виконана в повній відповідності з легендою й необхідною точністю, повнотою та детальністю;

г) точний та повний за змістом оригінал карти, складений з урахуванням усіх правил і вимог із високою графічною якістю.

15. Скільки виокремлюється основних напрямків застосування матеріалів дистанційного зондування в цілях картографування?

- а) 2; б) 3; в) 4; г) 5.

16. У чому полягає принципова новизна методики картографування з використанням аерокосмічних методів у тематичній картографії?

а) використання космічних матеріалів дозволяє створювати дрібномасштабні карти, минаючи етап великомасштабного картографування;

б) створюються необхідні умови для регулярного оновлення топографічних карт;

в) є основним джерелом картографування для недоступних територій;

г) створення фотокарт та фотокартографічних моделей.

17. Про який із процесів при використанні матеріалів дистанційного зондування в картографії йдеться: «Для їх створення знімки перетворюють у картографічну проєкцію, усуваючи геометричні спотворення, проводять фотограмметричну обробку і компонують відповідно до розгрупки топографічних карт великих, середніх та дрібних масштабів»?

а) складання оперативних карт;

б) виготовлення фотокарт;

в) оновлення карт;

г) складання топографічних карт.

18. Зазначте рядок відповіді, який відповідає такому процесу: «Один із важливих напрямків використання космічних матеріалів, при якому проводять швидку, автоматизовану обробку дистанційних даних і здійснюють їх перетворення в картографічний формат».

а) складання оперативних карт;

б) виготовлення фотокарт;

в) оновлення карт;

г) складання топографічних карт.

19. Підготовка карт до видання починається з виготовлення видавничих оригіналів, що відповідають прийнятим вимогам, технологіям і призначенням для отримання друкованих форм. Зазначте основні з них.

- а) штрихові видавничі оригінали;
- б) оригінали фонових зображень та написів;
- в) напівтонові оригінали;
- г) усі відповіді правильні.

20. При якому із видів друку забезпечується найвища поліграфічна якість карти?

- а) плоскому;
- б) високому;
- в) глибокому;
- г) різнографічному.

ТЕМА 10. МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ КАРТ

1. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про поняття «використання картографічних творів».

а) пізнання оточуючої дійсності, тобто отримання за картами якісних і кількісних характеристик явищ, оцінкових показників, вивчення структури, взаємозв'язків, динаміки явищ, прогнозування їх розміщення та розвитку;

б) розділ картографії, в якому вивчають проблеми застосування картографічних творів у різноманітних сферах наукової, практичної, культурно-просвітницької діяльності, розроблюються прийоми і способи роботи з картографічними творами;

в) з'ясовано ряд фундаментальних закономірностей розвитку географічної оболонки та особливостей прояву в ній різноманітних явищ і процесів;

г) технологія збору, зберігання, перетворення відображення і розповсюдження просторово-координатних даних.

2. Що є головною метою використання карт?

а) пізнання оточуючої дійсності, тобто отримання за картами якісних і кількісних характеристик явищ, оцінкових показників, вивчення структури, взаємозв'язків, динаміки явищ, прогнозування їх розміщення та розвитку;

б) розділ картографії, в якому вивчають проблеми застосування картографічних творів у різноманітних сферах наукової, практичної, культурно-просвітницької діяльності, розроблюються прийоми і способи роботи з картографічними творами;

в) з'ясовано ряд фундаментальних закономірностей розвитку географічної оболонки та особливостей прояву в ній різноманітних явищ і процесів;

г) технологія збору, зберігання, перетворення відображення і розповсюдження просторово-координатних даних.

3. Хто із відомих картографів є фундатorem сучасного морфоструктурного аналізу в геоморфології?

- а) О.А Тілло; б) О.М Берлянт;
в) Ю.І Левицький; г) К.О Саліщев.

4. Прикладом використання картографічних матеріалів у наукових дослідженнях є відкриття А.Вегенером...

- а) місця знаходження Південного полюсу;
б) з'ясування фундаментального закону географічної зональності;
в) концепції дрейфу материків і розробки теорії тектоніки літосферних плит;
г) аналіз вікових коливань магнітного поля Землі.

5. Зазначте науковця Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, праці якого присв'ячені використанню карт як засобу пізнання.

- а) В.П Руденко; б) Я.І Жупанський;
в) Я.П Скрипник; г) С.М Білокриницький.

6. Хто з українських картографів є автором концепції медико-географічного картографування?

- а) В.П Руденко; б) І.Ю Левицький;
в) Т.І Козаченко; г) В.О Шевченко.

7. На скільки великих географічних категорій поділяються картографічні моделі?

- а) 2; б) 3; в) 4; г) 5.

8. У якому рядку відповідей йдеться про знакове моделювання?

- а) різновид об'єктивного моделювання, коли модель та модельований об'єкт мають ту саму фізичну природу;
б) відображення об'єкта за допомогою знакових утворень, різного роду графічних засобів, математичної та іншої символіки;
в) моделювання, в ході якого дослідження проводиться на моделі, яка відтворює основні геометричні, фізичні, динамічні та функціональні характеристики «оригіналу»;

г) різновид знакового, що здійснюється засобами мови математики, логіки, має широкі можливості перетворень і форми запису.

9. У якому рядку відповідей йдеться про математичне моделювання?

а) різновид об'єктивного моделювання, коли модель та модельований об'єкт мають ту саму фізичну природу;

б) відображення об'єкта за допомогою знакових утворень, різного роду графічних засобів, математичної та іншої символіки;

в) моделювання, в ході якого дослідження проводиться на моделі, яка відтворює основні геометричні, фізичні, динамічні та функціональні характеристики «оригіналу»;

г) різновид знакового, що здійснюється засобами мови математики, логіки, має широкі можливості перетворень і форми запису.

10. У якому рядку відповідей йдеться про фізичне моделювання?

а) різновид об'єктивного моделювання, коли модель та модельований об'єкт мають ту саму фізичну природу;

б) відображення об'єкта за допомогою знакових утворень, різного роду графічних засобів, математичної та іншої символіки;

в) моделювання, в ході якого дослідження проводиться на моделі, яка відтворює основні геометричні, фізичні, динамічні та функціональні характеристики «оригіналу»;

г) різновид знакового, що здійснюється засобами мови математики, логіки, має широкі можливості перетворень і форми запису.

11. У якому рядку відповідей йдеться про предметне моделювання?

а) різновид об'єктивного моделювання, коли модель та модельований об'єкт мають ту саму фізичну природу;

б) відображення об'єкта за допомогою знакових утворень, різного роду графічних засобів, математичної та іншої символіки;

в) моделювання, в ході якого дослідження проводиться на моделі, яка відтворює основні геометричні, фізичні, динамічні та функціональні характеристики «оригіналу»;

г) різновид знакового, що здійснюється засобами мови математики, логіки, має широкі можливості перетворень і форми запису.

12. Скільки виокремлюється загальнонаукових принципів картографічного моделювання?

- а) 3; б) 4; в) 5; г) 6.

13. Зазначте рядок відповіді, в якому зазначено основні принципи картографічного моделювання, сформовані К.О Саліщевим.

- а) подібності, системності, абстрагування;
б) математичної формалізації, картографічної символізації та генералізації;
в) системності, історизму, узагальнення;
г) теорії та експерименту, сполучення аналізу та синтезу.

14. Оберіть рядок відповіді, в якому йдеться про принцип математичної формалізації.

- а) забезпечує перехід від сферичної поверхні земної кулі до площини шляхом особливих картографічних проєкцій;
б) знаходить застосування у виборі головного, суттєвого та його цілеспрямованого узагальнення відповідно до призначення, тематики та масштабу карти;
в) подання об'єктів як цілісної множини взаємодіючих елементів з усіма її внутрішніми та зовнішніми зв'язками;
г) базується на загальнонауковому історичному принципі, суть якого полягає у створенні системи ретроспективних карт, підпорядкованих географічним системам.

15. Оберіть рядок відповіді, в якому йдеться про принцип системності.

- а) забезпечує перехід від сферичної поверхні земної кулі до площини шляхом особливих картографічних проєкцій;

б) знаходить застосування у виборі головного, суттєвого та його цілеспрямованого узагальнення відповідно до призначення, тематики та масштабу карти;

в) подання об'єктів як цілісної множини взаємодіючих елементів з усіма її внутрішніми та зовнішніми зв'язками;

г) базується на загальнонауковому історичному принципі, суть якого полягає у створенні системи ретроспективних карт, підпорядкованих географічним системам.

16. *Оберіть рядок відповіді, в якому йдеться про принцип картографічної генералізації.*

а) забезпечує перехід від сферичної поверхні земної кулі до площини шляхом особливих картографічних проєкцій;

б) знаходить застосування у виборі головного, суттєвого та його цілеспрямованого узагальнення відповідно до призначення, тематики та масштабу карти;

в) подання об'єктів як цілісної множини взаємодіючих елементів з усіма її внутрішніми та зовнішніми зв'язками;

г) базується на загальнонауковому історичному принципі, суть якого полягає у створенні системи ретроспективних карт, підпорядкованих географічним системам.

17. *Усі моделі, які існують при картомоделюванні, можна класифікувати за...*

а) стадіями та формами реалізації;

б) математичною формалізацією;

в) подібністю і системністю;

г) картографічною символізацією.

18. *Назвіть основні джерела помилок, що виникають при картографічних дослідженнях.*

а) концептуальні;

б) комунікаційні;

в) географічні та технічні;

г) усі відповіді правильні.

19. У якому рядку відповідей йдеться про безпосереднє дослідження при аналізі явищ за картами?

- а) отримання попередніх та кінцевих результатів, їх оцінка, створення нових карт;
- б) зіставлення різночасових карт для вивчення динаміки, еволюції явищ і процесів, складання прогнозів їх розвитку в часі;
- в) формування цілі, умов задачі, встановлення вимог до точності;
- г) вибір картографічних джерел, методів, технічних засобів тощо.

20. У якому рядку відповідей йдеться про підготовку до дослідження при аналізі явищ за картами?

- а) отримання попередніх та кінцевих результатів, їх оцінка, створення нових карт;
- б) зіставлення різночасових карт для вивчення динаміки, еволюції явищ і процесів, складання прогнозів їх розвитку в часі;
- в) формування цілі, умов задачі, встановлення вимог до точності;
- г) вибір картографічних джерел, методів, технічних засобів тощо.

ТЕМА 11. КАРТОГРАФІЯ ТА ГЕОІНФОРМАТИКА

1. Разом із картографією геоінформатика як наукова дисципліна вивчає (досліджує)...

а) управління геосистеми у широкому розумінні, включаючи їх інвентаризацію, оцінку, прогнозування та оптимізацію;

б) природні та соціально - економічні геосистеми за допомогою комп'ютера на основі баз даних і баз знань;

в) зберігання, перетворення, відображення і розповсюдження просторово-координованих даних;

г) дослідження просторово-часових структур, зв'язків та динаміки геосистем, спираючись на методи картографування, аналізу та математико - картографічного моделювання.

2. Зазначте основні цілі геоінформатики як науки.

а) управління геосистеми у широкому розумінні, включаючи їх інвентаризацію, оцінку, прогнозування та оптимізацію;

б) природні та соціально - економічні геосистеми за допомогою комп'ютера на основі баз даних і баз знань;

в) зберігання, перетворення, відображення і розповсюдження просторово-координованих даних;

г) дослідження просторово-часових структур, зв'язків та динаміки геосистем, спираючись на методи картографування, аналізу та математико - картографічного моделювання.

3. У чому проявляється єдність картографії та геоінформатики?

а) карти є основним засобом інтерпретації даних ДЗЗ, що надходять, обробляються та зберігаються в ГІС;

б) системи координат і розграфлення, прийняті в картографії, служать основою для географічної локалізації всіх даних у ГІС;

в) загально-географічні та тематичні карти, їх складання – одна із головних функцій ГІС;

г) усі відповіді правильні.

4. У якому з рядків відповідей йдеться про модель домінування ГІС з точки зору взаємовідношень картографії, геоінформатики та ДЗЗ?

- а) ґрунтується на уявленні про те, що початком всього є ДЗ на яке опираються геоінформатики та ГІС, а далі відбувається процес виходу на картографію;
- б) відповідно ДЗ та ГІС позначають як підсистеми, що входять до системи картографії;
- в) розглядає картографію і ДЗ як підсистеми, що входять до геоінформатики та ГІС;
- г) усі науки між собою перекриваються та взаємодіють у процесі отримання, обробки та аналізу просторової інформації.

5. У якому з рядків відповідей йдеться про лінійну модель взаємодії з точки зору взаємовідношень картографії, геоінформатики та ДЗЗ?

- а) ґрунтується на уявленні про те, що початком всього є ДЗ на яке опираються геоінформатики та ГІС, а далі відбувається процес виходу на картографію;
- б) відповідно ДЗ та ГІС позначають як підсистеми, що входять до системи картографії;
- в) розглядає картографію і ДЗ як підсистеми, що входять до геоінформатики та ГІС;
- г) усі науки між собою перекриваються та взаємодіють у процесі отримання, обробки та аналізу просторової інформації.

6. У якому з рядків відповідей йдеться про модель домінування картографії з точки зору взаємовідношень картографії, геоінформатики та ДЗЗ?

- а) ґрунтується на уявленні про те, що початком всього є ДЗ на яке опираються геоінформатики та ГІС, а далі відбувається процес виходу на картографію;
- б) відповідно ДЗ та ГІС позначають як підсистеми, що входять до системи картографії;
- в) розглядає картографію і ДЗ як підсистеми, що входять до геоінформатики та ГІС;
- г) усі науки між собою перекриваються та взаємодіють у процесі отримання, обробки та аналізу просторової інформації.

7. У якому з рядків відповідей йдеться про модель потрійної взаємодії з точки зору взаємовідношень картографії, геоінформатики та ДЗЗ?

а) ґрунтується на уявленні про те, що початком всього є ДЗ на яке опираються геоінформатики та ГІС, а далі відбувається процес виходу на картографію;

б) відповідно ДЗ та ГІС позначають як підсистеми, що входять до системи картографії;

в) розглядає картографію і ДЗ як підсистеми, що входять до геоінформатики та ГІС;

г) усі науки між собою перекриваються та взаємодіють у процесі отримання, обробки та аналізу просторової інформації.

8. Про яку спеціалізовану ГІС йдеться: «вони створюються на основі великих і різноманітних за тематикою інформаційних масивів і призначені для інвентаризації, оцінки, охорони й раціонального використання ресурсів, прогнозу результатів їх використання»?

а) земельні;

б) кадастрові;

в) ресурсного типу;

г) екологічні.

9. Які рівні територіальної організації ГІС прийнято виділяти залежно від масштабу?

а) глобальні та національні;

б) регіональні та муніципальні;

в) локальні;

г) усі відповіді правильні.

10. Як називається комплекс приладів та програмних засобів, які забезпечують створення і використання карт у ГІС?

а) автоматизована картографічна система;

б) апаратно-програмний комплекс;

в) система аналізу, геокоординації і прийняття рішень;

г) система баз даних і баз знань.

11. При створенні ГІС головну увагу завжди зосереджують на...

- а) виборі програмного забезпечення;
- б) можливості оперативного оновлення без даних за рахунок їх нових надходжень;
- в) на виборі географічної основи і базової карти;
- г) сукупності баз даних та засобів управління ними.

12. Про яку підсистему ГІС йдеться: «пристрої для перетворення просторової інформації в цифрову форму і введення її до пам'яті комп'ютера або в базу даних»?

- а) виведення інформації;
- б) обробки інформації;
- в) управління базами даних;
- г) введення інформації.

13. Зазначте рядок відповіді, в якому дано визначення терміна «геоінформаційне картографування».

- а) автоматизоване створення і використання карт на основі ГІС, баз картографічних даних і знань;
- б) галузь картографії, що займається автоматизованим укладанням і використанням карт на основі геоінформаційних технологій і баз географічних знань;
- в) галузь науки і техніки на стику геодезії та картографії, що вивчає закономірності поширення об'єктів і явищ у просторі;
- г) процес отримання інформації про поверхню Землі та інших космічних тіл за допомогою ГІС.

14. Відповідно до установлених у картографії класифікацій геоінформаційне картографування може бути...

- а) галузевим, комплексним, тематичним, оціним;
- б) аналітичним, симетричним, комплексним, галузевим;
- в) системним, автоматизованим, аналітичним, дистанційним;
- г) інтерактивним, ситуаційним, тематичним, загально-географічним.

15. У якому із рядків відповідей хибно (помилково) вказано одну із рис, яка не притаманна геоінформаційному картографуванню?

а) високий ступінь автоматизації, системний підхід до відображення та аналізу геосистеми;

б) тісне поєднання історичного досвіду створення карт різних масштабів із використанням даних натурних спостережень;

в) наближену до загального часу оперативність з використанням даних ДЗ та комп'ютерного дизайну;

г) створення зображень нових видів і типів, інтерактивність картографування.

16. Про який із видів геоінформаційного картографування йдеться у визначенні: «одна із гілок ГІК, суть якого складають створення і використання карт у реальному або близькому до реального масштабах часу з ланцюгом швидкого інформування споживачів і впливу на хід процесу»?

а) оперативне;

б) аналітичне;

в) ситуаційне;

г) комплексне.

17. Якими факторами визначається ефективність оперативного геоінформаційного картографування?

а) надійністю АС, швидкістю введення і обробки даних;

б) відповідною масштабністю оперативних карт та простотою зовнішнього оформлення;

в) оперативністю розповсюдження карт і доправлення їх споживачам;

г) усі відповіді правильні.

18. Про який із способів відображення динаміки явищ і процесів йдеться: «особливі динамічні послідовності карт-кадрів, створені для демонстрації ефекту руху»?

а) переміщення всієї карти по екрану;

б) переміщення окремих елементів змісту по карті;

в) картографічні анімації;

г) віртуальне картографування.

19. При використанні картографічних анімацій, окрім низки переваг виникають проблемні моменти, з-поміж яких виділяються...

- а) тимчасова генералізація;
- б) вибір образотворчих засобів;
- в) вивчення принципів сприйняття читачами рухомих карт;
- г) усі відповіді правильні.

20. Про який із видів моделювання в картографії йдеться: «зображення реальних або уявних об'єктів, що формуються та існують, їх зв'язки та відношення у програмно-керованому середовищі»?

- а) віртуальне;
- б) модель домінування ГІС;
- в) лінійну модель;
- г) модель домінування картографії.

21. У якому рядку відповідей правильно зазначено послідовність технологій створення віртуальних картографічних зображень?

- а) виділення елементів змісту, їх розмірів, орієнтації та фотозображення;
- б) створення цифрової моделі за топокартою (аеро- чи космознімкам, тривимірне зображення місцевості, забарвлення у кольори місцевості, використання реальної моделі);
- в) отримання морфометричних та соціально-економічних даних, створення ЦМР, наповнення тематичного змісту, видання;
- г) створення ЦМР, перенесення на площину, побудова шкали висот і глибин, використання моделі.

22. Виберіть із наведених нижче визначень «бази даних» найбільш узагальнююче.

- а) найменування сукупності даних, що відображають стан об'єктів та їх відношення в предметній області;
- б) сукупність свідчень про об'єкти реального світу в будь-якій предметній області;
- в) набір постійно зберезуваних даних, що застосовуються прикладними програмними засобами;

г) сукупність матеріалів систематизованих так, щоб ці матеріали могли бути відшукані та оброблені за допомогою комп'ютера.

23. Які з перелічених нижче функції системи керування базами даних (СКБД) є основними?

- а) управління даними в зовнішній пам'яті;
- б) управління буферами оперативної пам'яті;
- в) підтримка мов керування БД;
- г) усі відповіді правильні.

24. Про яку із систем картографування йдеться: «використовує телекомунікаційні мережі як засіб передачі інформації, доступу до віддалених баз даних і програмних модулів для аналізу, прийняття рішень та презентації картографічних матеріалів включно з картами?»

- а) CASE-технології;
- б) СУБД;
- в) інтернет-ГІС;
- г) OLAP.

25. Різні види порівнянь при демонстрації зображуються відповідними типами діаграмних побудов на картах в інтернеті, при цьому основними вимогами до них є точність і читабельність. Із наведених п'яти основних типів діаграм виберіть ту (ті), за допомогою якої (яких) найкраще демонструвати дані часового та часткового порівняння.

- а) кругові;
- б) лінійні;
- в) гістограми;
- г) точкові.

26. При правильній побудові ступінчатих діаграм або графіків важливий вибір...

- а) розмірів діапазонів шкал;
- б) розмірів діапазонів та інтервалів шкал;
- в) чітких границь розмірів діапазонів та інтервалів;
- г) кореляційного порівняння, розмірів вертикальних і горизонтальних осей діаграмної побудови;

27. При картографуванні за допомогою інтернету виділяють _____ основних аспектів.

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5.

28. Зазначте рядок відповіді, в якому правильно подано послідовність картографування за допомогою інтернет.

- а) збір, обробка, систематизація інформації для складання карт;
- б) створення банку даних, картографічне моделювання, узгодження ескізів;
- в) отримання та статистична обробка інформації, вибір способів і засобів картографування, макетування;
- г) отримання інформації, процес інтерактивного картографування, презентація картографічних творів.

29. Пошук картографічних джерел в інтернеті здійснюється різними шляхами. Зазначте варіант відповіді, у якому йдеться про тематичний шлях.

- а) коли на екран виводиться карта світу і користувач послідовно вказує необхідні йому континент, потім країну, регіон тощо.
- б) при якому інформаційні ресурси згруповані за видами і темами;
- в) користувач здійснює швидку навігацію області, що його цікавить за допомогою текстового меню;
- г) надає користувачеві повні списки документів по кожному континенту або регіону.

30. Процес картографічних джерел в інтернеті здійснюється різними шляхами. Зазначте варіант відповіді, у якому йдеться про картографічний шлях.

- а) коли на екран виводиться карта світу і користувач послідовно вказує необхідні йому континент, потім країну, регіон тощо.
- б) при якому інформаційні ресурси згруповані за видами і темами;
- в) користувач здійснює швидку навігацію області, що його цікавить за допомогою текстового меню;
- г) надає користувачеві повні списки документів по кожному континенту або регіону.

ТЕМА 12 КАРТОГРАФІЯ ТА ГЕОЗОБРАЖЕННЯ

1. На скільки класів поділяються геообразиження?

- а) 2; б) 3; в) 4; г) 5.

2. У якому рядку відповідей правильно зазначено класи геообразижень?

- а) плоскі, об'ємні, динамічні ;
б) комбіновані, багатовимірні, об'ємні;
в) плоскі, сферичні, полярні;
г) комбіновані, перспективні, ретроспективні.

3. Про яке із визначень йдеться: «повинна містити найбільш повний перелік та передбачати можливість нових видів і типів геообразижень з тими чи іншими властивостями»?

- а) типізацію; б) сортування;
в) класифікацію; г) архівування.

4. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про такий спосіб отримання геообразижень, як знімання.

- а) виконання аналітичних, фотомеханічних чи комп'ютерних процедур створення реальних або абстрактних геообразижень із заданими властивостями;
б) комплекс натурних інструментальних спостережень та їх реєстрація з метою отримання первинних геообразижень;
в) операції з обробки і перетворення первинних знімальних матеріалів для отримання похідних геообразижень;
г) комплексні операції з корекції, узагальнення, монтування абстрактних чи реальних геообразижень.

5. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про такий спосіб отримання геообразижень, як конструювання.

- а) виконання аналітичних, фотомеханічних чи комп'ютерних процедур створення реальних або абстрактних геообразижень із заданими властивостями;
б) комплекс натурних інструментальних спостережень та їх реєстрація з метою отримання первинних геообразижень;

- в) операції з обробки і перетворення первинних знімальних матеріалів для отримання похідних геозображень;
- г) комплексні операції з корекції, узагальнення, монтування абстрактних чи реальних геозображень.

6. *Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про такий спосіб отримання геозображень, як лабораторне створення :*

- а) виконання аналітичних, фотомеханічних чи комп'ютерних процедур створення реальних або абстрактних геозображень із заданими властивостями;
- б) комплекс натурних інструментальних спостережень та їх реєстрація з метою отримання первинних геозображень;
- в) операції з обробки і перетворення первинних знімальних матеріалів для отримання похідних геозображень;
- г) комплексні операції з корекції, узагальнення, монтування абстрактних чи реальних геозображень.

7. *За якими відмінностями (ознаками) можна класифікувати (поділяти) геозображення ?*

- а) тематикою та змістом;
- б) рівнем генералізованості зображень та тривалістю їх використання;
- в) статичності - динамічності й розмірності;
- г) усі відповіді правильні.

8. *У якому із рядків відповідей йдеться про класифікацію зображень за аналітичним типом ?*

- а) поєднують зображення декількох елементів або явищ близької тематики, що дозволяє користувачу їх самому зіставити та оцінити зв'язки та закономірності між ними;
- б) вибірково характеризують будь-яке явище чи процес, окремі їхні властивості поза зв'язками з іншими явищами та властивостями;
- в) відображають складні явища разом із їх властивостями та взаємозв'язками як єдине ціле;
- г) забезпечують всебічне вивчення складних багатовимірних геосистем, виявлення їх структури, ієрархії та динаміки.

9. У якому із рядків відповідей йдеться про класифікацію зображень за синтетичним типом?

а) поєднують зображення декількох елементів або явищ близької тематики, що дозволяє користувачу їх самому зіставити та оцінити зв'язки та закономірності між ними;

б) вибірково характеризують будь-яке явище чи процес, окремі їхні властивості поза зв'язками з іншими явищами та властивостями;

в) відображають складні явища разом із їх властивостями та взаємозв'язками як єдине ціле;

г) забезпечують всебічне вивчення складних багатовимірних геосистем, виявлення їх структури, ієрархії та динаміки.

10. У якому із рядків відповідей йдеться про класифікацію зображень за типом комплексності зображення?

а) поєднують зображення декількох елементів або явищ близької тематики, що дозволяє користувачу їх самому зіставити та оцінити зв'язки та закономірності між ними;

б) вибірково характеризують будь-яке явище чи процес, окремі їхні властивості поза зв'язками з іншими явищами та властивостями;

в) відображають складні явища разом із їх властивостями та взаємозв'язками як єдине ціле;

г) забезпечують всебічне вивчення складних багатовимірних геосистем, виявлення їх структури, ієрархії та динаміки.

11. Про яку із галузей знання у картографії йдеться: «синтетична галузь знання, представлена область вивчення якої включає загальну теорію геозображень, методи їх аналізу, перетворення і використання в науці і практиці»?

а) картографічну геоінформатику;

б) геоіконіку;

в) іконіку;

г) машинну графіку.

12. Що входить до кола інтересів геоіконіки?

- а) теоретичні проблеми системного вивчення просторово-часових моделей;
- б) оцінка, інформативність та взаємна сумісність геозображень;
- в) загальні принципи генералізації та закони сприйняття геозображень;
- г) усі відповіді правильні.

13. Для динамічних геозображень виправдано введення поняття масштабу часу, або, точніше тимчасового масштабу, під яким розрізняють ___ геозображення.

- а) повільні, середні та швидкомасштабні;
- б) планомірні, динамічні, статичні;
- в) поточні, дрібні, великі;
- г) усі відповіді правильні.

14. Геометричне і спектральне узагальнення зображення на знімках, що визначається відповідним комплексом технічних чинників і природними особливостями, називається ... генералізацією.

- а) технічною;
- б) картографічною;
- в) дистанційною;
- г) оптичною.

15. Які назви можуть бути притаманні дистанційній генералізації?

- а) оптична;
- б) фотографічна;
- в) космічна;
- г) усі відповіді правильні.

16. Як називається механічне (анімаційне) узагальнене зображення, що дозволяє простежувати головні, найбільш стійкі в часі закономірності, типові довгочасні тенденції розвитку явищ за рахунок зміни швидкості демонстрації фільмів та анімації?

- а) технічна генералізація;
- б) динамічна генералізація;
- в) фотографічна генералізація;
- г) механічна генералізація.

17. Про який із видів генералізації геозображень йдеться: «проявляється в форматизованому відборі, згладжуванні й фільтрації зображення відповідно до заданих формальних критеріїв» ?

- а) логічно-математичну;
- б) автоматичну;
- в) машинну;
- г) усі відповіді правильні.

18. Відповідно до метрики самих геозображень виділяють три гілки метричних дисциплін. Виділіть рядок відповіді в якому йдеться про геостереометрію .

а) галузь іконометрії, яка включає картометрію, фотограметрію, морфометрію, форми об'єктів на картах і знімках, займаючись відповідно вимірами оптичного випромінювання об'єктів і їх колірними характеристиками;

б) займається вимірюванням за об'ємним тривимірним геозображенням;

в) третя гілка геоіконометрії, що вивчає виміри просторових і часових параметрів за динамічними картами різночасових знімків, картографічним анімаціях та інших динамічних зображеннях;

г) передбачає вимірювання за плоскими двовимірними зображеннями, в окремих випадках – за тривимірними зображеннями.

19. Відповідно до метрики самих геозображень виділяють три гілки метричних дисциплін. Виділіть рядок відповіді в якому йдеться про геохронометрію .

а) галузь іконометрії, яка включає картометрію, фотограметрію, морфометрію, форми об'єктів на картах і знімках, займаючись відповідно вимірами оптичного випромінювання об'єктів і їх колірними характеристиками;

б) займається вимірюванням за об'ємним тривимірним геозображенням;

в) третя гілка геоіконометрії, що вивчає виміри просторових і часових параметрів за динамічними картами різночасових знімків, картографічним анімаціях та інших динамічних зображеннях;

г) передбачає вимірювання за плоскими двовимірними зображеннями, в окремих випадках – за тривимірними зображеннями.

20. Відповідно до метрики самих геозображень виділяють три гілки метричних дисциплін. Виділіть рядок відповіді в якому йдеться про геопланіметрію .

а) галузь іконометрії, яка включає картометрію, фотограметрію, морфометрію, форми об'єктів на картах і знімках, займаючись відповідно вимірами оптичного випромінювання об'єктів і їх колірними характеристиками;

б) займається вимірюванням за об'ємним тривимірним геозображенням;

в) третя гілка геоіконометрії, що вивчає виміри просторових і часових параметрів за динамічними картами різночасових знімків, картографічним анімаціях та інших динамічних зображеннях;

г) передбачає вимірювання за плоскими двовимірними зображеннями, в окремих випадках – за тривимірними зображеннями.

ТЕМА 13. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ГЕОГРАФІЧНИХ КАРТ ТА АТЛАСІВ

1. У якому із рядків відповідей йдеться про аналіз карт?

- а) встановлює ступінь придатності карти для її використання з конкретною метою;
- б) полягає в різнобічному дослідженні елементів і властивостей географічних карт для з'ясування особливостей та якостей;
- в) встановлює елементи й особливості карт, що вимагають найбільшої уваги;
- г) одна із відповідальних стадій будь-якої картоскладальної роботи.

2. У якому із рядків відповідей йдеться про оцінку карт?

- а) встановлює ступінь придатності карти для її використання з конкретною метою;
- б) полягає в різнобічному дослідженні елементів і властивостей географічних карт для з'ясування особливостей та якостей;
- в) встановлює елементи й особливості карт, що вимагають найбільшої уваги;
- г) одна із відповідальних стадій будь-якої картоскладальної роботи.

3. За якими характерними ознаками визначають якість карт?

- а) повнотою та відповідністю дійсності;
- б) масштабом та точністю;
- в) актуальністю, оформленням, науковою обґрунтованістю й ідейною спрямованістю;
- г) усі відповіді правильні.

4. З огляду на мету дослідження, при аналізі карти встановлюють...

- а) геометричну точність;
- б) актуальність вихідних даних;
- в) елементи й особливості, що вимагають найбільшої уваги;
- г) коло споживачів та наукові завдання.

5. При аналізі і оцінці карти існують певні правила та послідовність їх проведення. Вкажіть рядок відповіді в якому правильно зазначено дотримання послідовності аналізу картографічних творів.

а) відповідність карти її цільовому призначенню, коло споживачів, комплекс завдань, для виконання яких вона призначена, вимоги до карти і значення критеріїв;

б) оцінка змісту за повнотою і відповідністю дійсності, визначення цільового призначення, кола споживачів, генералізації зображення, виконання встановлених завдань;

в) відповідність цільовому призначенню, встановлення масштабу та інших елементів математичної основи, наукова обґрунтованість;

г) актуальність оформлення, ідейно-наукова спрямованість, призначення карти, можливості внесення поправок.

6. З яких джерел можна дізнатися про призначення карти?

а) програми її складання;

б) інструкції з виготовлення;

в) на основі змісту карти та відповідних написів;

г) усі відповіді правильні.

7. Після загального ознайомлення з картою її аналіз розпочинають із...

а) вивчення легенди;

б) математичних елементів;

в) оцінки якості оформлення;

г) повноти елементів тематичного змісту.

8. Які джерела можуть бути використані при порівняльному аналізі досліджуваної карти з іншими?

а) новітні картосхеми;

б) зразкові карти тієї ж тематики та близьких масштабів на інші території;

в) карти тієї ж території і тематики, що використовуються для з'ясування точності і ступеня генералізації;

г) усі відповіді правильні.

9. Що необхідно зробити науковцю на завершальній стадії аналізу карти?

- а) проаналізувати додаткові дані на полях карти і допоміжне оснащення;
- б) ознайомитися з географією картографованої території;
- в) усвідомити місце карти в розвитку відповідної галузі картографії;
- г) з'ясувати наскільки вона задовольняє поставлені вимоги.

10. При аналізі математичної основи карти найважливішим є встановлення доцільності...

- а) картографічної проєкції;
- б) компонування і системи розграфлення;
- в) прийнятого масштабу;
- г) системи координат і геодезичної основи.

11. На точність визначення площ за картами впливають похибки вимірів їх...

- а) палеткою;
- б) планіметром;
- в) власні похибки карт;
- г) усі відповіді вірні.

12. На топографічних картах середні похибки в розміщенні твердих контурів не повинні перевищувати __ мм, а в гірських та пустельних районах __ мм.

- а) 0,25 та 0,5
- б) 0,5 та 0,75;
- в) 1 та 1,25;
- г) 1,5 та 1,75.

13. При аналізі дрібномасштабних карт найістотнішими є дослідження доцільності...

- а) проєкції і компонування;
- б) масштабу;
- в) системи координат;
- г) геодезичної основи.

14. Визначення масштабів зображення за картами пов'язані з похибками, що виникають через погрішності...

- а) вимірів;
- б) розміщення (зміщення);
- в) правильна відповідь а;
- г) обидві відповіді правильні.

15. Під час створення карт аерофотографічним методом погрішності у розміщенні є результатом...

- а) похибок положення точок геодезичної основи;
- б) похибок побудови точок, ліній і контурів місцевості щодо точок геодезичної основи;
- в) генералізації;
- г) усі відповіді правильні.

16. Якими документами регламентуються норми точності створення топографічних карт?

- а) геодезичними каталогами;
- б) описом процесів складання карт;
- в) регламентними інструкціями та настановами;
- г) правила теорії похибок.

17. Аналіз повноти змісту карти та її відповідностей дійсності найістотніші для визначення...

- а) призначення карти;
- б) якості карти;
- в) придатності для використання;
- г) наукової обґрунтованості.

18. Різнобічність і обсяг укладеної в карті інформації характеризують...

- а) повноту змісту карти;
- б) наукову новизну;
- в) споживацькі запити;
- г) графічне навантаження.

19. Як називається сумарна площа, зайнята на карті умовними знаками і написами?

- а) величина навантаження;
- б) загальне графічне навантаження;
- в) повнота карти;
- г) міра інформації.

20. Про який із показників аналізу карт йдеться: «кількість інформації обчислюють як суму величини, що характеризує інформаційне значення знаків дискретних об'єктів за кількістю інформаційних елементів, що містяться в кожному знакові»?

- а) графічне навантаження карт;
- б) повноту змісту;
- в) структурну міру інформації;
- г) повноту зображення.

21. При аналізі відповідності карти дійсності звертається увага на...

- а) обґрунтованість використання різних способів зображення;
- б) збереження типових рис місцевості;
- в) усунення другорядних деталей та обґрунтованість добору;
- г) усі відповіді правильні.

22. Висновки про характер і якість генералізації за відсутності чи недоступності картографічних джерел можна зробити...

- а) використавши сучасні інформаційні технології;
- б) взаємоузгодивши зображення різних явищ;
- в) зіставивши досліджувану карту з іншими картами тієї ж території або близьким за типом географічним ландшафтом;
- г) використавши дані ДЗЗ.

23. Враховуючи суть явищ і процесів, що картографуються, та особливості їхнього розвитку, беруть великі періоди для...

- а) явищ циклічного характеру, стійких у тривалому періоді, але зі значними відхиленнями в малих періодах;
- б) явищ епізодичного характеру (землетруси, стихійні лиха);
- в) явищ поступально-циклічного характеру;
- г) явищ, що мають поступальний розвиток.

24. Враховуючи суть явищ і процесів, що картографуються, та особливості їхнього розвитку, беруть на момент максимального розвитку для...

- а) явищ циклічного характеру, стійких у тривалому періоді, але зі значними відхиленнями в малих періодах;
- б) явищ епізодичного характеру (землетруси, стихійні лиха);
- в) явищ поступально-циклічного характеру;
- г) явищ, що мають поступальний розвиток.

25. Враховуючи суть явищ і процесів, що картографуються, та особливості їхнього розвитку, беруть максимально стиснуті цикли для...

- а) явищ циклічного характеру, стійких у тривалому періоді, але зі значними відхиленнями в малих періодах;
- б) явищ епізодичного характеру (землетруси, стихійні лиха);
- в) явищ поступально-циклічного характеру;
- г) явищ, що мають поступальний розвиток.

26. Враховуючи суть явищ і процесів, що картографуються, та особливості їхнього розвитку, беруть новітні дати для...

- а) явищ циклічного характеру, стійких у тривалому періоді, але значними відхиленнями в малих періодах;
- б) явищ епізодичного характеру (землетруси, стихійні лиха);
- в) явищ поступально-циклічного характеру;
- г) явищ, що мають поступальний розвиток.

27. Виберіть із запропонованих нижче визначень те трактування, яке розкриває зміст наочності позначень.

- а) передає їхню безперечну зорову диференціацію, багато в чому залежить від простоти і гнучкості штрихових знаків, незалежного контрасту фарб та фонових розфарбувань;
- б) можливість швидкого огляду для безпосереднього розпізнання за зоровою асоціацією окремих знаків і кольорів карти, що відображаються об'єктами натури;
- в) виявляються у спільності і співпорядкованості знаків та розфарбованості об'єктів споріднених категорій;

г) стисла подача і передача на перший план основних елементів і головних об'єктів змісту.

28. Виберіть із запропонованих нижче визначень те трактування, яке розкриває зміст логічності зв'язків у системі знаків.

а) передає їхню безперечну зорову диференціацію, багато в чому залежить від простоти і гнучкості штрихових знаків, незалежного контрасту фарб та фонових розфарбувань;

б) можливість швидкого огляду для безпосереднього розпізнання за зоровою асоціацією окремих знаків і кольорів карти, що відображаються об'єктами природи;

в) виявляються у спільності і співпорядкованості знаків та розфарбованості об'єктів споріднених категорії;

г) стисла подача і передача на перший план основних елементів і головних об'єктів змісту.

29. Виберіть із запропонованих нижче визначень те трактування, яке розкриває зміст розрізнення позначень.

а) передає їхню безперечну зорову диференціацію, багато в чому залежить від простоти і гнучкості штрихових знаків, незалежного контрасту фарб та фонових розфарбувань;

б) можливість швидкого огляду для безпосереднього розпізнання за зоровою асоціацією окремих знаків і кольорів карти, що відображаються об'єктами природи;

в) виявляються у спільності і співпорядкованості знаків та розфарбованості об'єктів споріднених категорії;

г) стисла подача і передача на перший план основних елементів і головних об'єктів змісту.

30. Зі скількох етапів складається аналіз географічних атласів?

а) 2;

б) 3;

в) 4;

г) 5.

ТЕМА 14. КАРТОГРАФІЧНИЙ МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ

1. У якому році вперше було запроваджено до наукового обігу картографічний метод дослідження?

- а) 1930р.;
- б) 1938р.;
- в) 1948р.;
- г) 1955р.

2. Хто з відомих картографів сучасності є автором картографічного методу в наукових дослідженнях?

- а) М.Баранський;
- б) А.Асланікашвілі;
- в) Л.Руденко;
- г) К.Саліщев.

3. Про який із методів наукових досліджень йдеться у визначенні: «один із сучасних наукових методів, пов'язаний із використанням карт як найповніших джерел інформації для опису, аналізу та пізнання явищ, для отримання нових знань і характеристик, для вивчення процесів розвитку, встановлення просторових взаємозв'язків та прогнозу явищ»?

- а) геоінформаційний;
- б) картографічний;
- в) конструктивно-географічний;
- г) геосистемний.

4. Які функції виконує картографічний метод дослідження в землеустрої?

- а) комунікативну та пізнавальну;
- б) оперативну та конструктивну;
- в) пізнавальну та прогнозну;
- г) усі відповіді правильні.

5. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про пізнавальну функцію використання картографічного методу досліджень у землеустрої.

- а) збереження і передача просторової інформації;
- б) пов'язана з безпосереднім розв'язанням різних практичних задач;
- в) використовується для просторових досліджень явищ природи і суспільства, і нагромадження про них нових знань;

г) застосування планів і карт під час проведення землеустрою, розробки системи заходів з підвищення родючості ґрунтів.

6. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про комунікативну функцію використання картографічного методу досліджень у землеустрої.

- а) збереження і передача просторової організації;
- б) пов'язана з безпосереднім розв'язанням різних практичних задач;
- в) використовується для просторових досліджень явищ природи і суспільства, і нагромадження про них нових знань;
- г) застосування планів і карт під час проведення землеустрою, розробки системи заходів з підвищення родючості ґрунтів.

7. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про конструктивну функцію використання картографічного методу досліджень у землеустрої.

- а) збереження і передача просторової організації;
- б) пов'язана з безпосереднім розв'язанням різних практичних задач;
- в) використовується для просторових досліджень явищ природи і суспільства, і нагромадження про них нових знань;
- г) застосування планів і карт під час проведення землеустрою, розробки системи заходів з підвищення родючості ґрунтів.

8. Зазначте рядок відповіді, в якому йдеться про оперативну функцію використання картографічного методу досліджень у землеустрої.

- а) збереження і передача просторової організації;
- б) пов'язана з безпосереднім розв'язанням різних практичних задач;
- в) використовується для просторових досліджень явищ природи і суспільства, і нагромадження про них нових знань;

г) застосування планів і карт під час проведення землеустрою, розробки системи заходів з підвищення родючості ґрунтів.

9. Які способи аналізу використовуються при вивченні явищ за їхніми зображеннями на картах?

- а) візуальний та графічний;
- б) картометричне дослідження, прийоми теорії інформації;
- в) математико-статистичний і математичного моделювання;
- г) усі відповіді правильні.

10. У якому рядку відповідей йдеться про графічний спосіб аналізу зображень на картах?

- а) полягає в дослідженні різних побудов, виконуваних за географічними картами;
- б) найбільш уживаний прийом дослідження з карт, заснований на сукупності карт як образно-знакових моделей, що утворюють наочно просторові форми, відношення і структуру;
- в) полягає у вимірах і розрахунках за картами кількісних характеристик явищ з оцінкою точності здобутих результатів;
- г) використовують для дослідження явищ, які картографічно можна розглядати як однорідні нескінченності випадкових величин, що змінюються в просторі.

11. У якому рядку відповідей йдеться про спосіб картометричних досліджень аналізу зображень на картах?

- а) полягає в дослідженні різних побудов, виконуваних за географічними картами;
- б) найбільш уживаний прийом дослідження з карт, заснований на сукупності карт як образно-знакових моделей, що утворюють наочно просторові форми, відношення і структуру;
- в) полягає у вимірах і розрахунках за картами кількісних характеристик явищ з оцінкою точності здобутих результатів;
- г) використовують для дослідження явищ, які картографічно можна розглядати як однорідні нескінченності випадкових величин, що змінюються в просторі.

12. У якому рядку відповідей йдеться про візуальний спосіб аналізу зображень на картах?

- а) полягає в дослідженні різних побудов, виконуваних за географічними картами;
- б) найбільш уживаний прийом дослідження з карт, заснований на сукупності карт як образно-знакових моделей, що утворюють наочно просторові форми, відношення і структуру;
- в) полягає у вимірах і розрахунках за картами кількісних характеристик явищ з оцінкою точності здобутих результатів;
- г) використовують для дослідження явищ, які картографічно можна розглядати як однорідні нескінченності випадкових величин, що змінюються в просторі.

13. У якому рядку відповідей йдеться про математично - статистичний спосіб аналізу зображень на картах?

- а) полягає в дослідженні різних побудов, виконуваних за географічними картами;
- б) найбільш уживаний прийом дослідження з карт, заснований на сукупності карт як образно-знакових моделей, що утворюють наочно просторові форми, відношення і структуру;
- в) полягає у вимірах і розрахунках за картами кількісних характеристик явищ з оцінкою точності здобутих результатів;
- г) використовують для дослідження явищ, які картографічно можна розглядати як однорідні нескінченності випадкових величин, що змінюються в просторі.

14. Як називається процес при складанні узагальнюючих характеристик конкретного картографованого явища при визначені кількісних значень у багатьох точках карти, оброблених та обчислених даних за правилами математичної статистики?

- а) математичне моделювання;
- б) вибіркова статистична сукупність;
- в) визначення узагальнюючих характеристик;
- г) вивчення просторових і тимчасових залежностей.

15. Кількісні значення для статистичної обробки даних за картами можна отримувати, використовуючи способи зображення...

- а) ізоліній;
- б) точковий;
- в) картограм та ареалів;
- г) усі відповіді правильні.

16. Для здійснення статистичної вибірки найбільш зручні карти побудовані способом...

- а) ізоліній;
- б) ареалів;
- в) картодіаграм;
- г) лінії руху.

17. Про який із способів аналізу картографованих явищ йдеться: «полягає у створенні просторових математичних моделей, явищ чи процесів за вихідними даними, зчитаними з карти?»

- а) математико-статистичний аналіз;
- б) обчислення кореляційних показників;
- в) математичне моделювання;
- г) математичну теорію інформації.

18. У якому випадку картографічних досліджень використовують прийом математичної теорії інформації?

- а) при неоднорідності картографічного зображення;
- б) під час оцінки за картами просторової однорідності явищ і їхньої взаємної відповідності;
- в) при автоматичній обробці даних, зняттях «ручним» способом;
- г) для розв'язання конкретних задач картографічного методу.

19. Який із зазначених у варіантах відповідей напрямів найновіший у сучасному розвитку картографічного методу?

- а) удосконалення технологічної бази методу із застосуванням комп'ютерних технологій;

б) розробка математичного аналізу і комп'ютерних алгоритмів;

в) моделювання географічних процесів за допомогою можливостей штучного інтелекту;

г) розробка теоретичних проблем картографічного методу.

20. З-поміж перелічених нижче способів аналізу картографічних матеріалів виокремить рядок відповіді, в якому зазначено лише новітні.

а) візуальний, графічний, математичного моделювання;

б) математичного моделювання, статистичний, картометричний;

в) ГІС, математико-статистичного аналізу, математичного моделювання;

г) математичного моделювання, картометричний, ГІС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атлас України (електронна версія). Київ : Інститут географії, Інтелектуальні системи ГЕО, 1999-2001.
2. Божок А. П., Осауленко Л. Е., Пастух В. В. Картографія : підручник. Київ : Фітосоціоцентр, 1999. 252 с.
3. Божок А.П.Молочко А.М., Остроух В.І. Картознавство. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2014. 332 с.
4. Бондаренко Е. Л. Картографічне моделювання суспільно-географічних процесів. Вінниця : МКФ, 2004. 40 с.
5. Бондаренко Е. Л., Шевченко В. О., Остроух В. І. Геоінформаційні системи еколого-географічного картографування. Київ : Фітосоціоцентр, 2005. 116 с.
6. Бондаренко Л.Е. Інформаційне еколого-географічне картографування. Київ б фітосоціоцентр, 2007. 272 с.
7. Володченко А, Шевченко В., Полякова Н. Картосеміотика. Тлумачний міні-словник. Дрезден : Дрезденський технічний університет, 2009. 34 с.
8. Географічний простір Землі. Атлас для II класу. Київ. Вид-во «Картографія», 2022. 56 с.
9. Гордєєв А.Ю., Полякова Н.О., Шевченко В.О. Морські навігаційні карти : навч.-метод. посіб. Київ : Київ ЦНТЕІ, 2009. 44 с.
10. Даденко Л.М. Нові освітні перспективи кафедри геодезії та картографії Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Часопис картографії : Збірник наукових праць. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. Випуск 15, ч.І. С.186-194.
11. Дудун Т.В. Загальногеографічні карти. Київ : Інститут металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України, 2013. 202 с.
12. Дудун Т.В. Концептуальні основи створення Атласу освітнього комплексу України. Часопис картографії : Збірник наукових праць. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. Випуск 15, ч. І. С.194-203.
13. Жупанський Я. І., Сухий П.О. Соціально-економічна картографія : підручник для студ. вищих навч. закладів. Тернопіль : Астон, 1997. 274 с.
14. Загородній В. В. Картографія з основами топографії. Київ : ДНПУ і м. М. П. Драгоманова, 2002. 159 с.
15. Ішук О. О., М. М. Коржнев, О. Є. Кошляков. Просторовий аналіз і моделювання в ГІС: Навчальний посібник за ред. акад. Д. М. Гродзинського. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. 200 с.
16. Карти автошляхів (Львівська, Дніпропетровська, Сумська, Одеська, Херсонська ... області) М 1:250 000. Київ. Вид-во «Картографія», 2017-2021 р.р.
17. Кирилюк М.О. Особливості геоінформаційного картографування

системи медичного обслуговування населення України. Часопис картографії : Збірник наукових праць. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. Випуск 15, ч. I. С.71-78.

18. Козаченко Т. І., Г. О. Пархоменко, А. М. Молочко Картографічне моделювання: навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Антекс» УЛТД, 1999. 320 с.

19. Ляшенко Д. О. Картографія з основами топографії : навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Київ : Наук. думка, 2008. 184 с.

20. Мамонов К.А., Радзінська Ю.Б., Рудомаха А.В. Створення цифрової картографічної основи для нормативної грошової оцінки населеного пункту. Часопис картографії : Збірник наукових праць. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. Випуск 15, ч. I. С.71-78.

21. Мацко П. В., А. М. Голубев. Геотроніка та картографія. Навчальний посібник. 2-е вид. випр. і доповн. Херсон: ХДУ, 2007. 184 с.

22. Населення України та його природна та культурна спадщина. Інтерактивний атлас. Київ : Інститут географії НАН України, 2018. 428 с.

23. Національна картографія: стан, проблеми, перспективи: Зб. наук. пр. Під ред. Л. Г. Руденка. Київ , 2003. 326 с.

24. Національний атлас України / за ред. Акад. НАН України Руденка Л.Г. Київ : ДНВП «Картографія», 2007. 440 с.

25. Остапчук С.М. Картографія : факти, матеріали, відомості : навч. пос. Рівне : НУВГП, 2014. 193 с.

26. Островський А. Л., О. І. Мороз, З. Р. Тартачинська, І. Ф. Гарасимчук. Геодезія. Частина перша. Топографія : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. 440 с.

27. Присєдько В. Л. Практикум з картографії: Навчально-методичний посібник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2004. 68 с.

28. Робочий зошит із завданнями та методичними вказівками з курсу «Картографія та картографічне креслення» Укл. І. В. Дикий, В. П. Брусак, Л. Ф. Дубіс, Я. Б. Хомин. Львів: ЛНУ. 1999. 49 с.

29. Самойленко В.М., Даденко Л.М., Діброва І.О. Проектування ГІС : підручник. Київ. ДП «Принт-Сервіс», 2015. 256 с.

30. Сосса Р. І. Картографування території України : історія, перспективи, наукові основи. Київ : Наук. думка, 2005. 292 с.

31. Сухий П.О., Проданюк Д.М., Сендзюк Ю.І. Картографія : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2023. 400 с.

32. Сухий П.О., Сабадаш В.І., Крупела Л.М., Смірнов Я.В. Картографічне та топогеодезичне забезпечення демілітації та демаркації державного кордону України. Часопис картографії : Збірник наукових праць. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. Випуск 15, ч. I. С.37-46.

33. Шорохова Р.С., Бондаренко Л.Е. Особливості представлення легенд інтерактивних карт. Часопис картографії : Збірник наукових праць. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. Випуск 15, ч. I. С.47-56.

Наукові видання

1. Вісник «Геодезії та картографії» : наук.-техн. журнал. Київ : ДП «Н-д ін-т геодезії та картографії».
2. Вісник геодезії та картографії : збірник наукових праць. Київ : ТОВ «Літера – Графік».
3. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Географія. Київ : ВПЦ «Київський університет».
4. Геодезія, картографія і аерофотознімання. Журнал, вид-во Інститут геодезії Львівської політехніки.
5. Науковий вісник Чернівецького національного університету . Збірник наукових праць Географія. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.
6. Український географічний журнал. Інститут географії Національної академії наук України.
7. Часопис картографія : збірник наукових праць. Київ : Геопринт.

Навчальне видання

Сухий Петро Олексійович

Сендзiк Юлія Іванівна

Брик Степан Дмитрович

Картографія

Тестові завдання

Комп'ютерний набір

Ю.І. Сендзiк

Літературний редактор

О. В. Колодій

Технічний редактор

та дизайн обкладинки

О.М. Кудрінська

Підписано до друку 31.03.2023. Формат 60 x 84/16.

Папір офсетний. Друк різнографічний. Ум.-друк. арк.8,0.

Обл.-вид. арк. 8,1. Зам. Н-025.

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002 р.